

Aan Provinciale Staten van de provincie Flevoland

<i>Datum</i>	<i>Bijlage(n)</i>	<i>Uw kenmerk</i>	<i>Ons kenmerk</i>
12 april 2022	3		2022/AH/058

Onderwerp

Vastgestelde jaarstukken 2021 en 1^e begrotingswijziging 2022, zienswijze concept begroting 2023

Geachte leden van Provinciale Staten,

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 47b van de Wet gemeenschappelijke regelingen en in artikel 186 van de Provinciewet stuur ik u hierbij ter kennisneming de vastgestelde jaarstukken 2021 van de Randstedelijke Rekenkamer.

In de jaarstukken 2021 is een beleidsmatig jaarverslag opgenomen, waarin wij verslag doen over ons onderzoeksprogramma. Daarnaast bestaan de jaarstukken uit een jaarrekening en een hoofdstuk Overige gegevens. In dat laatste hoofdstuk zijn de getrouwheidsverklaring en de rechtmatigheidsverklaring van de accountant opgenomen.

Tevens bied ik u de vastgestelde 1^e begrotingswijziging 2022 van de Randstedelijke Rekenkamer aan. Op 13 januari jl. ontving u de concept 1^e begrotingswijziging 2022 van de Randstedelijke Rekenkamer waarover u uw zienswijze kenbaar kon maken. De Provinciale Staten van de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland hebben geen zienswijzen ingediend. De 1^e begrotingswijziging 2022 is naar aanleiding van bovenstaande op 1 april 2022 ongewijzigd vastgesteld.

Ter voldoening aan artikel 47b van de Wet gemeenschappelijke regelingen, sturen wij net als voorgaande jaren, de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor 2023 in de vorm van de begroting 2023, die wij voor zienswijze aanbieden aan Provinciale Staten.

Met verwijzing naar artikel 48, lid 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunt u uw zienswijze over de begroting 2023 tot uiterlijk 8 juni a.s. aan ons kenbaar maken. Daarna zal de Randstedelijke Rekenkamer de begroting vaststellen en deze terstond toesturen aan u en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 48, lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, verzoeken wij u de concept begroting 2023 voor eenieder ter inzage te leggen en, tegen betaling van de kosten ervan, algemeen verkrijgbaar te stellen. Tevens verzoeken wij u van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling openbaar kennis te geven.

Met vriendelijke groet,

dr. ir. Ans Hoenderdos-Metselaar MBA
Bestuurder/directeur
Randstedelijke Rekenkamer

1e begrotingswijziging 2022

april 2022

| Inhoudsopgave |

SAMENVATTING VAN DE WIJZIGINGEN 	3
1 BELEIDSBEGROTING	4
1.1 Programmaplan/onderzoeksprogramma.....	4
1.1.1 Algemeen	4
1.1.2 Het onderzoek	4
1.2 Paragrafen.....	10
1.2.1 Weerstandsvermogen.....	10
1.2.2 Financiering.....	11
1.2.3 Bedrijfsvoering.....	11
2 FINANCIËLE BEGROTING	14
2.1 Overzicht van Baten en Lasten	14
2.2 Uiteenzetting financiële positie	17
2.3 Meerjarenraming.....	20

| Samenvatting van de wijzigingen |

Aanleiding

Op 16 september 2021 vond online een extra bijeenkomst met de Programmaraad plaats over het onderzoeksprogramma voor eind 2021 en de eerste drie kwartalen voor 2022. Het advies heeft de Rekenkamer verwerkt en op 18 november is dit schriftelijk afgewikkeld met de Programmaraad. In deze gewijzigde begroting 2022 is het onderzoeksprogramma voor 2022 opgenomen, wat samengevat leidt tot de volgende toevoegingen en/of wijzigingen van de primitieve begroting:

Toevoegingen en/of wijzigingen t.o.v. de begroting 2022

Beleidsbegroting

In het onderzoeksprogramma zijn de volgende onderzoeken opgenomen:

- I. Opvolging aanbevelingen: De Rekenkamer gaat jaarlijks de stand van zaken na van de opvolging van de aanbevelingen van haar onderzoeken, die twee jaar daarvoor zijn gedaan. In 2022 beraadt de Rekenkamer zich op deze aanpak. In 2022 onderzoeken we - op volgorde van publicatie - de volgende onderzoeken: Wonen, Warmtebedrijf en Vergunningverlening, toezicht en handhaving bij Tata Steel en Harsco.
- II. Bodemdaling: Dit onderzoek was vanwege andere onderzoeksprioriteiten uitgesteld. In november is opdracht verleend aan een extern bureau om het onderzoek z.s.m. te starten in de vier provincies.
- III. Fietsbeleid: De Rekenkamer is gestart met een vooronderzoek naar het Fietsbeleid in de vier Randstadprovincies. Begin 2022 zal de onderzoeksopzet gepubliceerd worden en zal het onderzoek starten.
- IV. Voedselvisie en landbouwtransitie: In de vier Randstadprovincies wordt een onderzoek uitgevoerd naar Landbouwtransitie en voedselvisie. Het precieze doel voor dit onderzoek wordt momenteel uitgewerkt.
- V. Circulaire economie: De Programmaraad heeft dit onderwerp geadviseerd om in 2022 uit te voeren in alle vier provincies
- VI. Overig onderzoek: De Rekenkamer participeert in twee onderzoeken, die op initiatief van andere rekenkamers worden uitgevoerd. Ook is er aan het eind van het jaar nog ruimte voor nieuw onderzoek.
- VII. Onderzoeksprogrammering: De Rekenkamer inventariseert permanent suggesties voor toekomstig onderzoek en voert vervolgens oriënterende verkenningen uit naar nieuwe onderzoeksonderwerpen die aansluiten op de behoeften van de provincies en de actualiteit.

Financiële begroting

In de baten zijn de definitieve indexcijfers uit de Macro Economische Verkenningen van het CPB van september 2021 verwerkt.

| 1 | Beleidsbegroting

1.1 Programmaplan/onderzoeksprogramma

1.1.1 Algemeen

Wat willen we bereiken?

Onze missie luidt: De Randstedelijke Rekenkamer zet zich in voor transparante, betrouwbare en lerende Randstadprovincies.

Wat gaan we daarvoor doen?

Conform de Provinciewet doet de Rekenkamer onderzoek naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde beleid. Onze kernwaarden hierbij zijn: onafhankelijk, zorgvuldig, toegankelijk, kritisch en omgevingsbewust. De Rekenkamer rapporteert de onderzoeksresultaten primair aan de Provinciale Staten.

De Rekenkamer heeft een gestructureerd proces om tot een optimale onderzoeksprogrammering te komen. Op verschillende manieren worden suggesties voor onderzoeksthema's verzameld, bijvoorbeeld via een 'rondje langs de fracties'. Na een oriëntatie op een thema en/of door het uitvoeren van een verkennend onderzoek wordt een beknopte lijst van kansrijke relevante onderzoeksonderwerpen opgesteld, die voor advies wordt voorgelegd aan de Programmaraad. Bovendien stimuleert de Rekenkamer verzoekonderzoeken vanuit de Provinciale Staten. In paragraaf 1.1.2 zijn de onderzoeken opgenomen die we in 2022 uitvoeren.

Wat mag het kosten?

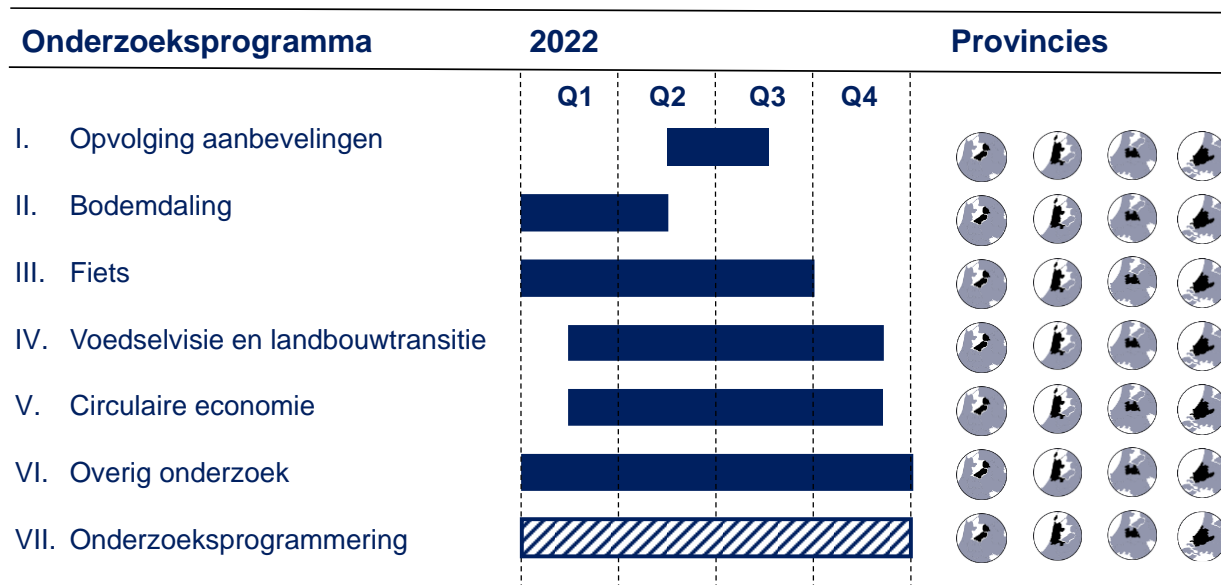
De totale lasten van het onderzoeksprogramma zullen circa € 1.770.000¹ bedragen inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW en exclusief toevoegingen aan de voorzieningen en de geraamde kosten voor de bestuurlijke vernieuwing van de Rekenkamer (zie paragraaf 2.1. bij de toelichting op de lasten). De kosten van de overhead bedragen € 370.000. De overhead beslaat personele kosten (management, ondersteuning en opleidingen), kosten voor huisvesting en kosten voor de informatievoorziening. Het onderzoeksprogramma wordt gefinancierd door de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland als deelnemers aan de Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer.

1.1.2 Het onderzoek

Op 16 september 2021 stond de bijeenkomst met de Programmaraad gepland. Gezien de omstandigheden in verband met het COVID-19 virus heeft er digitale vergadering plaatsgevonden. Het advies van de Programmaraad is schriftelijk afgewikkeld op 18 november 2021, waarbij enkele punten ten aanzien van de reikwijdte van een enkel onderzoek en de planning zijn verduidelijkt. De Rekenkamer heeft vervolgens de planning en geraamde kosten van de onderzoeken Opvolging aanbevelingen, Bodemdaling, Fiets, Voedselvisie en landbouwtransitie, Circulaire economie en overige onderzoeksactiviteiten inzichtelijk gemaakt in deze eerste begrotingswijziging 2022.

¹ De verdeling van € 1.770.000 over de onderzoeken is afgerond op tienduizendtal.

Schematisch ziet het onderzoeksprogramma voor 2022 er als volgt uit:

I. Opvolging aanbevelingen

Wat is de aanleiding?

De Rekenkamer monitort haar aanbevelingen structureel en rapporteert jaarlijks over welk vervolg is gegeven aan de aanbevelingen van de onderzoeksrapporten, die minstens twee jaar daarvoor zijn gepubliceerd.

Wat willen we bereiken

Met dit periodieke opvolgingsonderzoek bieden we PS inzicht in hoeverre de door hen overgenomen aanbevelingen ca. twee jaar na dato zijn geïmplementeerd. Op deze manier houdt de Rekenkamer GS en de ambtelijke organisatie scherp op de door PS genomen besluiten. Ook helpt het onszelf bij de evaluatie van onze onderzoeksrapporten en daarvan te leren. In 2022 beraadt de Rekenkamer zich op deze aanpak.

Wat gaan we daarvoor doen?

Door middel van documentenstudies gaan we na welke aanbevelingen zijn overgenomen door GS en PS en wat vervolgens de stand van zaken is van de door PS overgenomen aanbevelingen. In 2022 onderzoeken we - op volgorde van publicatie - de volgende onderzoeken: Wonen, Warmtebedrijf en Vergunningverlening, toezicht en handhaving bij Tata Steel en Harsco. De resultaten worden in het derde kwartaal van 2022 openbaar gemaakt.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het onderzoek zullen circa € 50.000 bedragen inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW.

II. Bodemdaling

Wat is de aanleiding?

Bodemdaling betekent letterlijk dat de bodem lager komt te liggen ten opzichte van een bepaald punt: het NAP (Normaal Amsterdams Peil). De meeste bodemdaling wordt vaak veroorzaakt door menselijk handelen: bijvoorbeeld door de onttrekking van delfstoffen of grondwater, of drainage van slappe klei- en veengronden. De grootste veranderingen traden op in veen- en kleigebieden (de 'slappe bodems') waar de bodem de afgelopen 1000 jaar zo'n 10 meter is gedaald. De laatste jaren is er veel aandacht voor de klimaataspecten van bodemdaling. In het Klimaatakkoord is een Regionale Veenweiden Strategie (RVS) afgesproken voor zes veenweideprovincies, waaronder Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Dit betreft vooral de aanpak van bodemdaling (en CO₂-uitstoot) in landelijk gebied, waar de oorzaken eenduidiger zijn dan in stedelijk gebied en waar voor de provincie een duidelijkere rol ligt op het gebied van bodemgebruik, waterhuishouding en landbouwtransitie. Het doel van de RVS is om bodemdaling in veenweidegebieden tegen te gaan en daarmee 1 megaton ton minder CO₂-equivalenten uit te stoten in 2030. Het Rijk heeft hiervoor 276 miljoen euro beschikbaar gesteld. Daarvan is 100 miljoen als impuls gelden bestemd voor de opbouwfase van 2020 t/m 2022.

De provincie Flevoland is niet als veenweidegebied bestempeld en hoeft daarom geen RVS op te stellen. Maar in Flevoland zijn er ook veenbodems. Ook hier is sprake van bodemdaling en de uitstoot van broeikasgassen. Een bijkomende opgave is het kleidek bovenop het veen in het grootste deel van Flevoland. Door de recente ontpoldering van Flevoland is het klei nog niet gerijpt waardoor het inklinkt. Bodemdaling doet zich vooral voor in het gebied ten zuidwesten van Emmeloord en het gebied ten zuidoosten van Almere.

Wat willen we bereiken?

Met dit onderzoek willen we PS van Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland ondersteunen in hun kaderstellende en controlerende rol bij bodemdaling. Dit doen we door onderzoek te doen naar te verwachten effectiviteit van de Regionale Veenweiden Strategieën (RVS-en). Hierbij wordt gekeken naar de problemen die speelden in de periode vóór de RVS-en (tot 2020) en de in te zetten middelen en instrumenten in de periode ná de RVS-en. Voor de provincie Flevoland wordt de effectiviteit van een zogenoemd gebiedsproces voor de aanpak van bodemdaling onder de loep genomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Rekenkamer is reeds gestart met een vooronderzoek naar Bodemdaling in de vier Randstadprovincies. Begin 2022 zal de onderzoeksopzet gepubliceerd worden en zal het onderzoek starten.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het onderzoek zullen circa € 160.000 bedragen inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW.

III. Fietsbeleid

Wat is de aanleiding?

De afgelopen jaren is de belangstelling voor de fiets toegenomen. Dit heeft vooral te maken met de opkomst van de elektrische fiets. Overheden en andere partijen zien kansen om meer mensen (vaker) aan het fietsen te krijgen. Als er gefietst wordt en de auto vaker wordt ingewisseld voor de fiets heeft dit positieve effecten op onder andere het milieu (minder CO₂-uitstoot), mobiliteit (minder files) en de gezondheid (meer bewegen). Tot 2040

wordt een grote groei van het fietsgebruik verwacht, met name in stedelijke gebieden waar het fietsgebruik al hoog is. Ook op de middellange afstanden (10-25 km) is sprake van een toename van het aandeel fietsgebruik. Mede door de groei van het gebruik van de elektrische fiets is de afstand die te overbruggen is met de fiets steeds groter geworden. De ontwikkelingen op het gebied van fiets hebben ook een keerzijde. Door een groeiend fietsgebruik wordt het drukker op de fietspaden en door de opkomst van de elektrische fiets is er sprake van toenemende snelheidsverschillen op het fietspad. Deze combinatie komt de verkeersveiligheid niet ten goede en zorgt voor een toename van het aantal verkeersslachtoffers onder fietsers.

Wat willen we bereiken?

Met dit onderzoek willen we Provinciale Staten van Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland ondersteunen in hun kaderstellende en controlerende rol. Dit doen we door inzichtelijk te maken hoe het fietsbeleid van de provincie is vormgegeven en uitgevoerd wordt.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Rekenkamer is reeds gestart met een vooronderzoek naar het Fietsbeleid in de vier Randstadprovincies. Begin 2022 zal de onderzoeksopzet gepubliceerd worden en zal het onderzoek starten.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het onderzoek zullen circa € 240.000 bedragen inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW.

IV. Voedselvisie en landbouwtransitie

Wat is de aanleiding?

De landbouw is de grootste ruimtegebruiker op het Nederlandse platteland en is belangrijk vanwege de voedselvoorziening voor binnen en buitenland. De landbouwsector staat voor de uitdaging om naast het in stand houden van een sterke, innovatieve landbouw ook ambitieuze maatschappelijke doelstellingen te halen. De manier van voedsel produceren, distribueren, verwerken en consumeren leidt in toenemende mate tot maatschappelijke discussie, omdat het milieu, de bodem, het klimaat, de omgeving, dierenwelzijn, de gezondheid van mensen en het verdienmodel van agrarische ondernemers onder druk staan.

In de landbouwvisie van het Rijk wordt onder de landbouwtransitie de omschakeling naar kringlooplandbouw verstaan. Het is een omschakeling van voortdurende verlaging van de kostprijs van producten naar voortdurende verlaging van het verbruik van grondstoffen en een zorgvuldig beheer van bodem, water en natuur.

Een voedselvisie heeft betrekking op (onderdelen van) een voedselsysteem. Een voedselsysteem is het geheel van mensen, instituties, activiteiten, processen en infrastructuur dat betrekking heeft op de productie en consumptie van voedsel voor de bevolking in een gebied. De scope van een voedselvisie is in principe breder dan de landbouw(transitie).

Wat willen we bereiken

Met dit onderzoek willen we Provinciale Staten van Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland ondersteunen in hun kaderstellende en controlerende rol. Het precieze doel voor dit onderzoek wordt in het vooronderzoek uitgewerkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Rekenkamer is gestart met een vooronderzoek naar Voedselvisie en landbouwtransitie in de vier Randstadprovincies. Begin 2022 zal de onderzoeksopzet gepubliceerd worden en zal het onderzoek starten.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het onderzoek zullen circa € 430.000 bedragen inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW.

V. Circulaire economie

Wat is de aanleiding?

In 2017 hebben circa 180 partijen het 'Nationaal Grondstoffenakkoord' ondertekend. Daarin is de doelstelling opgenomen dat Nederland volledig circulair is in 2050. In een circulaire economie bestaat geen afval en worden grondstoffen steeds hergebruikt. Om te komen tot een circulaire economie zijn in 2018 vijf landelijke transitie-agenda's vastgesteld; over Biomassa en voedsel; Kunststoffen; Maakindustrie; Bouw; en Consumptiegoederen. Eén van de afspraken die interbestuurlijk is gemaakt is dat er regionale grondstoffenstrategieën worden opgesteld. Ook zijn er afspraken gemaakt over circulair inkopen en aanbesteden van gebouwen en infrastructuur en het bevorderen en opschalen van circulair bouwen; en over kennisdeling. Het thema circulaire economie hangt samen met andere thema's als energietransitie, duurzaamheid, milieu en de voedselvisie.

De rol van de provincie is op veel vlakken beperkt. De provincies zien hun toegevoegde waarde met name in het stimuleren (van bedrijven/ondernemerschap, overheden en kennisinstellingen), het op regionaal niveau verbinden van partijen en het ontwikkelen en delen van kennis.

Wat willen we bereiken?

Met dit onderzoek willen we PS van Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland ondersteunen in hun kaderstellende en controlerende rol. Het precieze doel voor dit onderzoek wordt begin 2022 uitgewerkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Rekenkamer zal in het eerste kwartaal starten met een vooronderzoek naar Circulaire economie in de vier Randstadprovincies.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het onderzoek zal circa € 500.000 bedragen inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW.

VI. Nader te bepalen onderzoeken

Wat is de aanleiding?

In het vierde kwartaal van 2022 heeft de Rekenkamer weer ruimte voor nieuw onderzoek, waarvoor de Programmaraad om advies zal worden gevraagd.

Daarnaast zijn onder de post Nader te bepalen onderzoeken twee onderzoeken ondergebracht, waarin de Randstedelijke Rekenkamer participeert. Ten eerste heeft de Rekenkamer Dronten het initiatief genomen voor een mogelijk gezamenlijk onderzoek naar het onderwerp Omgevingswet met de Rekenkamer(commissie)s van Almere, Lelystad, Noordoostpolder, het Waterschap Zuiderzeeland, de Randstedelijke Rekenkamer. De voorbereiding hiervan is eind 2021 gestart. Ten tweede heeft de Randstedelijke Rekenkamer zich aangesloten bij het DoeMee-onderzoek naar de Wet Openbaarheid Bestuur, dat in opdracht van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVVR) wordt uitgevoerd.

Wat willen we bereiken

De hoofdvraag van het DoeMee-onderzoek luidt: "Hoe geven de deelnemende decentrale overheden vorm aan de afhandeling van Wob-verzoeken, in hoeverre gebeurt dit rechtmatig, hoe wordt hierover verantwoording afgelegd, hoe is actieve openbaarmaking geregeld en hoe verhoudt zich dat tot de eisen die de Woo straks gaat stellen?" Voor het onderzoek naar de Omgevingswet in Flevoland moet de vraagstelling nog bepaald worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor de onderzoeken worden de gebruikelijke bronmateriaal en onderzoeksmethoden benut, zoals interviews en documentenanalyses.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het nog te starten onderzoek in het vierde kwartaal en de twee onderzoeken, waarin de Randstedelijke Rekenkamer deelneemt, bedragen gezamenlijk circa € 330.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW.

VII. Onderzoeksprogrammering

Wat is de aanleiding?

De medewerkers van de Rekenkamer besteden een beperkt deel van hun tijd aan het volgen van beleidsontwikkelingen en oriëntatie op nieuwe onderzoeksobjecten. Hiervoor houden zij bijvoorbeeld actuele berichten bij uit de provincies en volgen zij vergaderingen van PS en Statencommissies. Daarnaast kan een verzoek van de afzonderlijke provincies of derden ertoe leiden dat wij ons nader in een onderwerp verdiepen.

Wat willen we bereiken

Door structureel aandacht te besteden aan de verschillende beleidsthema's en oriëntatie op nieuwe onderzoeksobjecten wil de Rekenkamer zorg dragen voor een goede aansluiting op de behoeften van de provincies en de actualiteit. Op basis van de verkenningen en het actualiseren van de bestaande groenlijst van onderzoeksobjecten stelt de Rekenkamer na overleg met de Programmaraad haar onderzoeksprogramma vast.

Wat gaan we daarvoor doen?

De medewerkers van de Rekenkamer zijn toebedeeld aan provincieteams. Het uitvoeren van verkenningen is een continue activiteit van deze teams. Voor de verkenning van onderzoeksonderwerpen monitoren en bestuderen zij documenten, waaronder persberichten, nieuwsbrieven, rapporten, begrotingen en jaarstukken. Dit kunnen documenten zijn van de provincies, maar ook van andere overheden of aan de provincies gerelateerde organisaties. Ook spreken zij zo nodig betrokken ambtenaren, maar ze voeren vooral ook informerende gesprekken met Statenleden en ze volgen vergaderingen van Statencommissies en PS als een relevant onderwerp op de agenda staat. Vanaf 2021 analyseren de medewerkers ook in teamverband resultaten van onderzoeken van andere Rekenkamers op bruikbaarheid voor de Randstadprovincies.

De Rekenkamer verzamelt op deze manier relevante onderwerpen en beoordeelt deze onderwerpen op financieel belang, maatschappelijk belang, rol van de provincie en geschiktheid voor een rekenkameronderzoek

Wat mag het kosten?

De kosten voor de onderzoeksprogrammering zullen circa € 60.000 bedragen inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW.

1.2 Paragrafen

De beleidsbegroting bestaat uit een aantal paragrafen waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten (zie BBV). Voor de Rekenkamer zijn alleen onderstaande paragrafen Weerstandsvermogen, Financiering en Bedrijfsvoering van toepassing.

1.2.1 Weerstandsvermogen

De directe risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie van de Rekenkamer, zijn minimaal van omvang. De Rekenkamer heeft vooral te maken met reguliere kosten die vooraf goed te ramen zijn, zoals personeelskosten, huisvesting, ICT en kantoorartikelen. Onverwachte kosten van substantiële omvang waarvoor geen dekking is, hebben zich in het verleden niet voorgedaan en worden ook in 2022 niet verwacht.

De weerstandscapaciteit van de Rekenkamer bestaat uit het resterende deel van de begroting inclusief de reserves onderzoek, spaarverlof en bestuurlijke vernieuwing van in totaal bijna € 434.000 waarvoor nog geen verplichtingen zijn aangegaan. Deze capaciteit is voldoende groot om de risico's van materiële betekenis af te dekken.

In totaal hebben wij zeven risico's geïdentificeerd waarvoor beheersmaatregelen zijn getroffen. De risico's van het eigen risicodragerschap, het persoonlijk ontwikkelbudget (POB) en de evaluatie van de Rekenkamer zijn afgedekt door middel van een voorziening. De risico's van extra onderzoek, de extra kosten van de plaatsvervangend bestuurder, de kosten voor bestuurlijke vernieuwing en de kosten van vervanging vanwege het sparen van vakantiedagen, zijn afgedekt door middel van een reserve. Zie voor een nadere toelichting paragraaf 2.2 Uiteenzetting financiële positie.

1.2.2 Financiering

De Randstedelijke Rekenkamer wordt gefinancierd door de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Het programmaresultaat is te gebruiken om de reserves aan te vullen tot 25% van de totale bijdrage van de vier deelnemende provincies. Het resterende deel wordt naar rato van de bijdragen teruggestort naar de vier provincies.

De Rekenkamer heeft een rekening-courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Conform het Treasurystatuut kunnen tijdelijke overschotten aan liquide middelen worden uitgezet, indien hiermee een rentevoordeel van meer dan € 4.000 kan worden behaald. Dit is niet het geval en daarom zetten we in 2022 geen middelen uit.

1.2.3 Bedrijfsvoering

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens omtrent de bedrijfsvoering.

Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim

Het personeel van de Randstedelijke Rekenkamer is in dienst van de provincie Flevoland. De Randstedelijke Rekenkamer volgt daarom het beleid van de provincie aangaande de arbeidsvoorwaarden, de arbeidsomstandigheden en het ziekteverzuim. De Randstedelijke Rekenkamer stelt zich ten doel om het ziekteverzuim in 2022 onder de norm van 5% te houden. Indien een medewerker zich regelmatig ziek meldt, zal er een verzuimgesprek plaatsvinden tussen de medewerker en de bestuurder/directeur. De Rekenkamer stimuleert vitaliteit van het team door middel van goed ingerichte werkplekken en persoonlijke aandacht voor werkdruk en werkplezier in het bijzonder in het kader van thuiswerken.

De Randstedelijke Rekenkamer beschikt over twee gediplomeerde bedrijfshulpverleners, die in geval van ongevallen of calamiteiten in staat zijn eerste hulp te verlenen. De bedrijfshulpverleners zullen beide in 2022 een herhalingscursus volgen.

Personeelsbeleid

De personeelsformatie van de Randstedelijke Rekenkamer bestaat uit een ambitieuze groep van hoog opgeleide medewerkers met over het algemeen ruime onderzoekservaringen. Ook in 2022 zal de Rekenkamer aandacht besteden aan opleiding en training, zodat de medewerkers zich verder blijven ontwikkelen. Voor het aanvullen van specifieke kennis en vaardigheden, worden zo nodig externen ingezet.

Alhoewel de bestuurder/directeur bevoegd is tot het voeren van een eigen personeelsbeleid wordt in principe aangesloten bij het personeelsbeleid van de provincie Flevoland. Met regelmaat worden P&O-aangelegenheden met de afdeling Managementondersteuning van de provincie Flevoland afgestemd.

De huidige CAO Provincies loopt tot en met 31 december 2021. Voor 2022 houden we rekening met mogelijke implicaties van een nieuwe CAO op het personeelsbeleid. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan een vergoeding voor voorzieningen voor thuiswerken.

Automatisering en Informatisering

De ICT-omgeving van de Randstedelijke Rekenkamer biedt de mogelijkheid om locatie ongebonden te kunnen werken. Om de ICT-omgeving up to date te houden wordt beheer en onderhoud uitgevoerd. Om veilig en beter op afstand te kunnen werken zullen in 2022 enkele investeringen plaatsvinden.

Communicatie

De eerder genoemde provincieteams onderhouden actief contact met de Statenleden voor input van onderzoeksuggesties en reflectie op ons werk. Al in een vroege fase van ieder onderzoek wordt gesproken met ambtenaren en Statenleden, zodat het onderzoek zoveel mogelijk kan aansluiten bij de behoefte van PS. Ook besteedt de Rekenkamer veel aandacht aan de wijze van het aanbieden van haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen. De Rekenkamer publiceert haar rapporten op de website www.randstedelijke-rekenkamer.nl, waarop niet alleen de publicaties maar ook de agenda's en verslagen van de behandeling eenvoudig te vinden zijn.

De Randstedelijke Rekenkamer voert regelmatig overleg met andere Rekenkamers. In het kader van de Kring van Provinciale Rekenkamers wordt tijdens bijeenkomsten onder meer gesproken over bedrijfsvoering, beleid, onderzoeksprogrammering en concrete onderzoeken. Daar waar relevant wisselen de Rekenkamers informatie uit over de oriëntatie op een onderzoeksonderwerp, het beoordelingskader, de onderzoeksopzet en de bevindingen. Tevens heeft de bestuurder/directeur regelmatig overleg met de directeurs van de Rekenkamers van Amsterdam en Rotterdam. Daarnaast participeert de Randstedelijke Rekenkamer in een overleg van de lokale rekenkamers in de regio Kennemerland en in een overleg van de lokale Rekenkamers in Flevoland om kennis en ervaring te delen.

Organisatie

De organisatie van de Randstedelijke Rekenkamer bestaat uit een totale formatie van 11,3 fte. Wij zijn een overwegend jong team, met veel parttimers. Ook wordt er in 2022 gebruik gemaakt van ouderschapsverlof. Voor de boven formatieve 0,1 fte bestuurder wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve.

De formatie en bezetting begin 2022 zijn als volgt:

Formatie	Fte	Bezetting 1 januari 2022	Fte
Bestuurder/directeur	1,1	Bestuurder/directeur	1,2
Ondersteuning	1,2	Ondersteuning	1,3
Projectleider	3,0	Projectleider	3,3
Onderzoeker	6,0	Onderzoeker	5,0
Totaal	11,3	Totaal	10,8

Interne beheersing

De financiële administratie wordt bijgehouden door het secretariaat van de Randstedelijke Rekenkamer. Conform de Financiële beleids- en beheersverordening en de Controleverordening heeft de Rekenkamer een Intern Controleplan. Met behulp van checklists wordt in september en in februari de betrouwbaarheid van de financiële informatievoorziening en de naleving van relevante wet- en regelgeving getoetst. Via kwartaalrapportages houdt de bestuurder/directeur van de Rekenkamer zicht op de uitputting van de begroting, de voortgang van de onderzoeken en de omvang van de liquide middelen.

Huisvesting en facilitaire dienstverlening

De Randstedelijke Rekenkamer is gevestigd nabij station Sloterdijk in Amsterdam. Vanuit dit kantoorpand is er via het openbaar vervoer een goede aansluiting met de vier provinciehuizen in Den Haag, Haarlem, Lelystad en Utrecht. De kantoorruimte is gehuurd en maakt onderdeel uit van een bedrijfsverzamelgebouw. De facilitaire dienstverlening (zoals bewaking, schoonmaak en receptie) maakt onderdeel uit van het huurcontract. Het huurcontract is in 2020 verlengd. De inrichting van het kantoor van de Rekenkamer is sinds de oprichting grotendeels hetzelfde. Enkele meubels en voorzieningen zijn toe aan vervanging of vernieuwing. Dit zal in 2022

plaatsvinden. Hierbij wordt ook rekening gehouden met hybride manieren van werken. Een voorbeeld hiervan zijn faciliteiten voor vergaderingen waarbij een deel van de mensen thuis zit en het ander deel op kantoor is.

| 2 | Financiële begroting

2.1 Overzicht van Baten en Lasten

	Begroting 2022 1 ^e wijziging	Begroting 2022 Primitief	Begroting 2021	Rekening 2020
Baten				
Bijdragen van de provincies	1.667.500	1.658.600	1.651.100	1.649.100
Onttrekking uit de voorziening POB	7.000	7.000	7.000	218
Onttrekking uit de voorziening eigen risicodragerschap				19.000
Som van de baten	1.674.500	1.665.600	1.658.100	1.668.318
Lasten				
Onderzoeksprogramma	1.766.700	1.670.300	1.711.500	1.532.429
Bestuurlijke vernieuwing	50.000	50.000	50.000	-
Toevoeging voorziening POB	-	-	-	-
Toevoeging aan de voorziening eigen risicodragerschap	-	-	-	-
Toevoeging aan voorziening evaluatie	8.300	8.300	8.300	8.300
Som van de lasten	1.825.000	1.728.600	1.769.800	1.540.729
Resultaat voor bestemming	-150.500	-63.000	-111.700	127.589
Toevoeging aan bestemmingsreserve plv bestuurder	-	-	-	-
Onttrekking uit bestemmingsreserve plv bestuurder	13.300	13.000	13.800	13.505
Toevoeging aan bestemmingsreserve onderzoek	-	-	-	-
Onttrekking uit bestemmingsreserve onderzoek	87.200	-	47.900	-
Toevoeging aan bestemmingsreserve spaarverlof	-	-	-	-5.000
Onttrekking uit bestemmingsreserve spaarverlof	-	-	-	-
Toevoeging aan bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing	-	-	-	-85.000
Onttrekking uit bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing	50.000	50.000	50.000	-
Resultaat na bestemming	-	-	-	51.094
Bestemming programmaresultaat				
Verrekenen met de deelnemende provincies	-	-	-	51.094

De lasten worden gedekt door de bijdragen van de provincies aan de Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer en onttrekkingen uit de voorziening POB, de bestemmingsreserve plaatsvervangend bestuurder, de bestemmingsreserve onderzoek en de bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing.

Baten

De begroting van de Rekenkamer wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de Macro Economische Verkenningen (MEV) van het CPB. Voor 2022 bedraagt de indexering voor de Salarissen en sociale lasten -0,8% en de indexering voor Overige overheadkosten 1,8%. De structurele begroting neemt hierdoor met 1% toe ten opzichte van de begroting 2021. Ten tijde van de primitieve begroting 2022 waren de MEV-cijfers nog niet bekend en zijn de indexcijfers uit het Centraal Economisch Plan van het CPB van 31 maart gehanteerd. Op basis van die cijfers

zouden de bijdrage van de provincies aan de structurele begroting met 0,5% toenemen. De bijdrage van de provincies valt hierdoor met € 8.000 iets hoger dan verwacht.

Begroting	Structureel 2022		Structureel 2022		Structureel 2021
	1 ^e begrotingswijziging		Primitief		
Salarissen en sociale lasten	1.341.300	(+0,8%)	1.333.400	(+0,2%)	1.330.700
Overige overheadkosten	326.200	(+1,8%)	325.200	(+1,5%)	320.400
Totaal	1.667.500	(+1,0%)	1.658.600	(+0,5%)	1.651.100

De verdeling van de kosten over de vier deelnemende provincies dient te worden gebaseerd op gegevens uit de meicirculaire provinciefonds 2021², zoals overgenomen in onderstaande tabel.

Provincie	Belastingcapaciteit	Totale uitkering Provinciefonds	Totaal	In %
Flevoland	46.387.690	118.169.287	164.556.977	10,97%
Noord-Holland	219.998.949	220.934.993	440.933.942	29,39%
Utrecht	118.546.621	236.323.620	354.870.241	23,66%
Zuid-Holland	255.241.416	284.512.217	539.753.633	35,98%
Totaal	640.174.676	859.910.117	1.500.114.793	100,00%

Voor de helft van de begroting dragen de provincies evenveel bij (het gelijke deel). Voor de andere helft van de begroting is de omvang van de bijdrage naar rato van de som van de belastingcapaciteit en de uitkering uit het provinciefonds (het ongelijke deel). De bijdragen van de vier provincies worden in de hiernavolgende tabel weergegeven.

Provincie	In %	Ongelijk deel	Gelijk deel	Totaal structurele bijdragen incl. BTW
Flevoland	10,97%	91.459	208.438	299.897
Noord-Holland	29,39%	245.067	208.438	453.504
Utrecht	23,66%	197.234	208.438	405.671
Zuid-Holland	35,98%	299.990	208.438	508.428
Totaal	100,00%	833.750	833.750	1.667.500

De genoemde bijdrage van de provincies is inclusief de voor de provincies compensabele BTW. De Rekenkamer verstrekt namelijk na afloop van het jaar een opgave van de afgedragen BTW aan de provincies. De provincies kunnen deze omzetbelasting beschouwen als ware deze rechtstreeks in rekening gebracht, zodat compensatie van deze omzetbelasting uit het BTW-compensatiefonds mogelijk is. De raming van de netto bijdragen is in de hiernavolgende tabel weergegeven.

² In de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer is vastgelegd dat de kosten over de deelnemers worden verdeeld volgens de sleutel zoals omschreven in artikel 8 van de Statuten van de Vereniging Interprovinciaal Overleg.

Provincie	Bijdragen incl. BTW	Raming netto bijdragen
Flevoland	299.897	250.300
Noord-Holland	453.504	378.400
Utrecht	405.671	338.500
Zuid-Holland	508.428	424.300
Totaal	1.667.500	1.391.500

Lasten

In onderstaande tabel worden de lasten per kostenpost gegeven

Lasten	Begroting 2022 1 ^e wijziging	Begroting 2022 primitief	Begroting 2021	Rekening 2020
Personeel	1.270.000	1.334.300	1.370.500	1.370.500
- w.v. management en ondersteuning (overhead) 13,4%	170.000	176.200	181.200	170.600
- w.v. opleidingen (overhead) 2%	25.000	25.000	25.000	12.700
Inhuur	322.000	168.000	180.000	87.241
w.v. Project inhuur	274.000	123.000	135.000	48.887
w.v. Inhuur diensten van derden	48.000	45.000	45.000	38.354
Huisvesting en servicekosten (overhead)	134.000	124.000	122.000	122.131
Informatievoorziening (overhead)	41.000	44.000	39.000	31.199
Bestuurlijke vernieuwing	50.000	50.000	50.000	-
Toevoeging voorziening POB	-	-	-	-
Toevoeging voorziening Evaluatie	8.300	8.300	8.300	8.300
Toevoeging voorziening eigen risicodragerschap	-	26.000	-	-
	1.825.300	1.728.600	1.769.800	1.540.729

Lasten

Personeel

De personele lasten zijn iets lager dan de raming van de primitieve begroting 2022. Bij de primitieve begroting is rekening gehouden met de werving van twee onderzoekers halverwege 2021. Uiteindelijk is na de zomer één tijdelijke onderzoeker in dienst getreden.

Project inhuur

Het bedrag voor project inhuur is hoger dan geraamd in de primitieve begroting. De eigen capaciteit is onvoldoende om het onderzoeksprogramma van 2022 uit te voeren. Daarom wordt bij verschillende onderzoeken extern ingehuurd. Hiervoor zal o.a. worden onttrokken uit de bestemmingsreserve onderzoek.

Inhuur diensten van derden

De kosten voor de inhuur van diensten van derden (voor onder andere de accountant, de salarisadministratie, HR-ondersteuning en de functionaris gegevensbescherming) is iets hoger dan de raming van de primitieve begroting 2022, omdat we een bescheiden intensivering doen op het gebied van externe communicatie.

Huisvesting en servicekosten

De huisvesting- en servicekosten zijn hoger dan de raming van de primitieve begroting 2022. In 2022 zal geïnvesteerd worden in vernieuwing van de inrichting van de Rekenkamer vooral in verband met hybride manieren van werken.

Informatievoorziening

De kosten voor informatievoorziening zijn iets lager dan geraamd in de primitieve begroting. In 2021 is al grotendeels geïnvesteerd in de nieuwe ICT-omgeving en zullen in 2022 nog enkele investeringen gedaan worden.

Bestuurlijke vernieuwing

In 2015 is een analyse gemaakt van de voor- en nadelen tussen de bestuursmodellen (lid/directeursmodel versus collegemodel). De aspecten financiën, continuïteit en risico's zijn in deze analyse wat onderbelicht gebleven. In aanloop naar het herbenoemingsproces van de bestuurder/directeur bestond vooral bij PS van Noord-Holland de behoefte om meer inzicht te krijgen in de financiële consequenties tussen de twee modellen. Daarom is in 2020 door de vier Randstadprovincies afgesproken om in 2021 een onderzoek te laten uitvoeren naar het bestuursmodel, zodat over de voor- en nadelen van beide modellen meer helderheid ontstaat. Het is van belang deze helderheid te verkrijgen ruim voor het verstrijken van de tweede herbenoemingstermijn van de plaatsvervangend bestuurder in 2023. Bij het eventueel invoeren van een collegemodel, dient tevens de Gemeenschappelijke Regeling aangepast te worden. De subcommissie ten behoeve van bestuurlijke zaken (bestaande uit leden de vier PS-en) zal een en ander voorbereiden. Voor 2022 zijn de kosten voor de mogelijke impact van de bestuurlijke vernieuwing geschat op € 50.000.

Toevoeging voorziening Evaluatie

De Gemeenschappelijke Regeling bepaalt dat de Rekenkamer eens per zes jaar wordt geëvalueerd. De laatste evaluatie is bijna geheel in 2018 uitgevoerd. Vanaf 2019 wordt jaarlijks een zesde deel van de geraamde kosten voor de volgende externe evaluatie toegevoegd aan de voorziening.

Saldo

Het beoogde saldo voor 2022 is nul. Indien zich een overschot mocht voordoen, dan kan dit worden gebruikt om de reserves aan te vullen tot maximaal 25% van de bijdragen van de provincies. Het restant vloeit vervolgens terug naar de deelnemende partijen.

2.2 Uiteenzetting financiële positie

Financiering

Voor een toelichting op de financiering zie onderdeel baten in paragraaf 2.1.

Reserves

Bestemmingsreserve onderzoek				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2019	275.000	0	43.000	318.000
2020	318.000	0	0	318.000
2021	318.000	0	0	318.000
2022	318.000	87.000	0	231.000

Bestemmingsreserve plaatsvervangend bestuurder				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2019	62.000	13.000	0	48.000
2020	48.000	14.000	0	35.000
2021	35.000	13.000	0	22.000
2022	22.000	13.000	0	9.000

*Afronding van de bedragen vindt plaats op duizendtallen, waardoor de som in de tabel soms afwijkt.

Bestemmingsreserve spaarverlof				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2019	45.000	10.000	0	35.000
2020	35.000	0	5.000	40.000
2021	40.000	0	10.000	50.000
2022	50.000	0	0	50.000

Bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2019	0	0	15.000	15.000
2020	15.000	0	85.000	100.000
2021	100.000	34.000	0	66.000
2022	66.000	50.000	0	16.000

Bestemmingsreserve onderzoek

De opgebouwde bestemmingsreserve onderzoek wordt in principe niet aangesproken.

Overeenkomstig de motivatie van de opbouw van de bestemmingsreserve zijn hierop twee uitzonderingen mogelijk:

1. Het terstond uitvoeren van eenmalig extra onderzoek, omdat de actualiteit daar aanleiding voor geeft;
2. Het opvangen van onverwachte extra uitgaven voor het geprogrammeerde onderzoek.

In 2022 zal wel uit de bestemmingsreserve onderzoek worden onttrokken voor onverwachte extra uitgaven voor het geprogrammeerde onderzoek vanwege een tekort aan eigen capaciteit voor de uitvoering van het onderzoeksprogramma (zie ook bij project inhuur).

Bestemmingsreserve plaatsvervangend bestuurder

PS van de vier provincies hebben eind 2016 / begin 2017 besloten om een nieuwe plaatsvervangend bestuurder aan te stellen voor 0,2 fte. Bij de reorganisatie in 2015 is rekening gehouden met 0,1 fte. Vanuit het programmaresultaat 2016 is daarom voor de extra 0,1 fte € 80.000 gestort in een bestemmingsreserve voor de plaatsvervangend bestuurder. De onttrekking aan de reserve zal in 2022 € 13.000 bedragen en resulteren in een eindsaldo van € 9.000. Deze bestemmingsreserve is van tijdelijke aard en zal worden opgeheven na het besluit van de vier PS-en over het bestuursmodel van de Rekenkamer.

Bestemmingsreserve spaarverlof

In het kader van de CAO hebben medewerkers de mogelijkheid om hun al dan niet bijgekochte verlof tot een bepaald, maar aanzienlijk plafond, te sparen. Er is een voorziening gevormd voor het geval (langdurig) doorbetaald verlof wordt opgenomen en hiervoor vervanging ingehuurd moet worden. De dotaties zijn in principe

afgeleid van de tot 1 januari 2022 al opgebouwde verlofuren en het verwachte saldo per 31 december 2021. Eind 2021 was het saldo van de opgebouwde verlofuren vanwege COVID-19 nog steeds hoger dan gebruikelijk. De bestemmingsreserve is daarom eind 2021 aangevuld met € 10.000.

Bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing

Eind 2019 is een reserve gevormd voor kosten in het kader van bestuurlijke vernieuwing van de Rekenkamer in verband met de afweging van het bestuursmodel (lid/directeursmodel versus collegemodel). In overleg met de subcommissie ten behoeve van bestuurlijke zaken (bestaande uit leden de vier PS-en) is voor de bestuurlijke vernieuwing € 100.000 geraamd. In 2022 is een onttrekking voorzien van € 50.000. Voor een toelichting hierop zie de toelichting bij de lasten voor bestuurlijke vernieuwing in paragraaf 2.1.

Investerings

Voor 2022 wordt alleen rekening gehouden met kleinere investeringen in de ICT en de kantoorinrichting. De waardering van de vaste activa op de balans wordt voor ultimo 2022 geschat op ongeveer € 9.000. In 2022 zal geïnvesteerd worden in vernieuwing van de inrichting en in nog enkele verbeteringen van het ICT-systeem. De Rekenkamer investeert niet in openbare ruimtes met een maatschappelijk nut. De vaste activa worden volgens de systematiek uit artikel 8 van de financiële beleids- en beheersverordening afgeschreven.

Voorzieningen

Voorziening POB				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2019	29.000	3.000	8.000	34.000
2020	34.000	8.000	8.000	33.000
2021	33.000	5.000	8.000	36.000
2022	36.000	15.000	8.000	29.000

* Afronding van de bedragen vindt plaats op duizendtallen, waardoor de som in de tabel soms afwijkt.

Voorziening evaluatie				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2019	13.000	4.000	8.000	17.000
2020	17.000	0	8.000	25.000
2021	25.000	0	8.000	33.000
2022	33.000	0	8.000	41.000

* Afronding van de bedragen vindt plaats op duizendtallen, waardoor de som in de tabel soms afwijkt.

Voorziening eigen risicodragerschap				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2019	57.000	7.000	0	50.000
2020	50.000	19.000	0	31.000
2021	31.000	0	0	31.000
2022	31.000	0	0	31.000

Voorziening POB

In het kader van de CAO hebben alle medewerkers per 1 januari 2018 de beschikking over een Persoonlijk Ontwikkelbudget (POB) van € 5.000 voor een periode van vijf jaar. Dit bedrag mag ineens, maar ook verspreid over vijf jaar worden uitgeput. Voor de Rekenkamer kan dit oplopen tot maximaal € 65.000. In 2017 is € 25.000 gestort in de voorziening en in de jaren 2018-2022 zal jaarlijks een bedrag van € 8.000 worden gestort. Voor 2022 wordt verwacht dat weer enkele medewerkers hun POB zullen benutten.

Voorziening evaluatie

De Gemeenschappelijke Regeling bepaalt dat de Rekenkamer eens per zes wordt geëvalueerd. De laatste evaluatie is bijna geheel in 2018 uitgevoerd. Vanaf 2018 wordt jaarlijks een zesde deel van de geraamde kosten voor de volgende externe evaluatie toegevoegd aan de voorziening.

Voorziening eigen risicodragerschap

De Randstedelijke Rekenkamer is eigen risicodragers, waardoor mogelijke uitkeringslasten bij vertrek van personeel als gevolg van ontslag of het niet verlengen van een contract ten laste van de Rekenkamer worden gebracht. Dit risico doet zich met name voor bij personeel met een tijdelijk contract. De Rekenkamer vond een payroll-aanstelling als beheersmaatregel ongewenst en dit was ook een relatief dure constructie. Voor de dekking van de mogelijke uitkeringslasten is daarom een voorziening gevormd. De Rekenkamer is ook eigen risicodragers voor ziekteverzuim. Voor de dekking van dit risico wordt gerekend met een vast percentage van de loonsom.

2.3 Meerjarenraming

De begroting van de Randstedelijke Rekenkamer wordt jaarlijks geïndexeerd. De indexering is gebaseerd op de indexcijfers uit de Macro Economische Verkenningen 2022 van het CPB. De indexatie voor 2022 is 1%. Hoewel dit een aanzienlijk lagere bijdrage vanuit de provincies betekent dan waar we vanuit gingen, leidt dit niet direct tot een begrotingsprobleem. De begroting bestaat echter wel voor ongeveer 80% uit personeelslasten en een salarisstijging van 3% is de vastgelegde norm in de CAP voor medewerkers, die nog niet het maximum van hun schaal hebben bereikt. De indexatie moeten dus niet te lang laag blijven, omdat dan wel een begrotingsprobleem kan ontstaan. Vooralsnog lijken de indexatiecijfers in 2023 en verder weer langzaam te stijgen; ze liggen iets boven het gebruikelijke rekenpercentage van ca. 2%.

De kosten voor het onderzoeksprogramma stijgen in 2022 met 3% ten opzichte van 2021 vanwege de voor de uitvoering van het onderzoeksprogramma benodigde verhoging van de externe inhuur. In 2023 dalen de kosten voor het onderzoeksprogramma weer, doordat minder ingehuurd zal worden. In 2024 en 2025 is sprake van een reguliere stijging van de kosten van het onderzoeksprogramma als gevolg van de stijging van de salarislaster.

De rentebaten zijn op € 0 geraamd, omdat het drempelbedrag van € 4.000 voor het uitzetten van overtollige middelen de komende jaren waarschijnlijk niet behaald zal worden. In 2022 zullen er daarentegen misschien bescheiden rentelaster zijn, die op het moment van opstellen van deze begrotingswijziging lastig zijn te ramen. De lasten voor de extra 0,1 fte voor de plaatsvervangend bestuurder worden gedekt vanuit de bestemmingsreserve voor de plaatsvervangend bestuurder, die hiervoor tot en met het eerste half jaar van 2023 toereikend is. De PS-en van de Randstadprovincies dienen ruim voor dit moment een beslissing te nemen over de herbenoeming van de plaatsvervangend bestuurder. Dit zal worden meegenomen in het traject bestuurlijke vernieuwing dat in 2021 is gestart.

Hieronder is de meerjarenraming tot en met 2025 gegeven.*

	begroting 2021	begroting 2022 1 ^e wijziging	2023	2024	2025
Baten					
Bijdragen provincies structurele begroting	1.651.000	1.668.000 (+1%)	1.707.000 (+2,4%)	1.749.000 (+2,5%)	1.792.000 (+2,5%)
Onttrekking uit de voorziening POB	7.000	7.000			
Lasten					
Onderzoeksprogramma	1.712.000	1.767.000 (+3%)	1.708.000 (-3%)	1.741.000 (+2%)	1.776.000 (+2%)
Bestuurlijke vernieuwing	50.000	50.000	-	-	-
Toevoeging aan de voorziening evaluatie	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Saldo	-/-112.000	-/-150.000	-/-9.000	-	8.000
Onttrekking aan bestemmingsreserve plv bestuurder	14.000	13.000	9.000	-	-
Onttrekking aan bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing	50.000	50.000	-	-	-
Onttrekking aan bestemmingsreserve onderzoek	48.000	87.000	-	-	-
Saldo	-	-	-	-	8.000

* Afronding van de bedragen vindt plaats op duizendtallen, waardoor de som in de tabel soms afwijkt.

| Colofon |

Randstedelijke Rekenkamer

Teleportboulevard 110

1043 EJ Amsterdam

020 – 58 18 585

info@randstedelijke-rekenkamer.nl

www.randstedelijke-rekenkamer.nl

Volg ons op twitter via: [@rekenrandstad](https://twitter.com/rekenrandstad)

Begroting 2023

CONCEPT VOOR PROVINCIALE STATEN

Randstedelijke Rekenkamer | april 2022

| Inhoudsopgave |

1	BELEIDSBEGROTING	4
1.1	Programmaplan / Onderzoeksprogramma	4
1.2	Paragrafen.....	4
1.2.1	Weerstandsvermogen	4
1.2.2	Financiering.....	5
1.2.3	Bedrijfsvoering.....	5
2	FINANCIËLE BEGROTING	8
2.1	Overzicht van Baten en Lasten	8
2.2	Uiteenzetting financiële positie	12
2.3	Meerjarenraming	16

| Inleiding |

Achtergrond

De missie van de Randstedelijke Rekenkamer luidt:

De Randstedelijke Rekenkamer zet zich in voor transparante, betrouwbare en lerende Randstadprovincies.

De Randstedelijke Rekenkamer geeft invulling aan deze missie door onafhankelijk onderzoek op het terrein van doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid. De Rekenkamer rapporteert haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen primair aan de Provinciale Staten. Deze informatie is in beginsel publiek toegankelijk. Daarnaast ziet de Rekenkamer het als haar verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan goed openbaar bestuur door kennisuitwisseling en samenwerking binnen de betrokken provincies te bevorderen. De kernwaarden van de Rekenkamer zijn onafhankelijk, zorgvuldig, toegankelijk, kritisch en omgevingsbewust.

De Rekenkamer zorgt voor een efficiënte bedrijfsvoering en investeert in de kwaliteit van haar medewerkers en producten.

Indeling van de programmabegroting

De programmabegroting is ingedeeld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De Programmabegroting bestaat uit een Beleidsbegroting (deel 1) en een Financiële begroting (deel 2). In de Beleidsbegroting is één programma opgenomen. Dit betreft een globaal onderzoeksprogramma waarin nog geen concrete onderzoeken zijn opgenomen. In de 1e begrotingswijziging 2023 zullen we een concreet onderzoeksprogramma opnemen, waarin we per onderzoek de vragen 'Wat willen we bereiken?', 'Wat gaan we daarvoor doen?' en 'Wat mag het kosten' zullen beantwoorden. In de Financiële begroting is de uiteenzetting van de financiële positie en de meerjarenraming opgenomen.

| 1 | **Beleidsbegroting**

1.1 Programmaplan / Onderzoeksprogramma

Wat willen we bereiken?

De Randstedelijke Rekenkamer wil met het uitvoeren van haar onderzoeksprogramma het functioneren van het provinciaal bestuur verbeteren. Voorafgaand aan de vaststelling van het onderzoeksprogramma laat de Rekenkamer zich adviseren door de Programmaraad. Deze bestaat uit leden van Provinciale Staten van de vier provincies. In het najaar van 2022 zal de Programmaraad adviseren over het onderzoeksprogramma van 2023, dat is daarom in deze begroting nog niet opgenomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Rekenkamer heeft een gestructureerd proces om tot een optimale onderzoeksprogrammering te komen. Op verschillende manieren worden suggesties voor onderzoeksthema's verzameld, bijvoorbeeld via een 'rondje langs de fracties'. Na een minder of meer uitgebreide oriëntatie op een thema en/of door het uitvoeren van verkenningen wordt een beknopte lijst van kansrijke relevante onderzoeksonderwerpen opgesteld en voorgedragen voor advies aan de Programmaraad. Daarnaast zal de Rekenkamer stimuleren dat de provincies verzoekonderzoeken indienen.

Wat mag het kosten?

De totale lasten van het onderzoeksprogramma bedragen € 1.720.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW en exclusief de toevoeging aan de voorziening evaluatie. De kosten van de overhead bedragen € 377.00. De overhead beslaat personele kosten (management, ondersteuning en opleidingen), kosten voor huisvesting en kosten voor de informatievoorziening. Het onderzoeksprogramma wordt gefinancierd door de deelnemers (i.e. de Randstadprovincies) aan de Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer.

1.2 Paragrafen

De beleidsbegroting bestaat uit een aantal paragrafen waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten (zie BBV). Voor de Randstedelijke Rekenkamer zijn alleen onderstaande paragrafen Weerstandsvermogen, Financiering en Bedrijfsvoering van toepassing.

1.2.1 Weerstandsvermogen

De directe risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie van de Randstedelijke Rekenkamer, zijn minimaal van omvang. De Randstedelijke Rekenkamer heeft vooral te maken met reguliere kosten die vooraf goed te ramen zijn, zoals personeelskosten, huisvesting, ICT en kantoorartikelen. Onverwachte kosten van substantiële omvang waarvoor geen dekking is, hebben zich in het verleden niet voorgedaan en worden ook in 2023 niet verwacht.

De weerstandscapaciteit van de Rekenkamer bestaat uit het resterende deel van de begroting inclusief de bestemmingsreserve onderzoek en de bestemmingsreserve spaarverlof van in totaal bijna € 281.000 waarvoor nog geen verplichtingen zijn aangegaan. Deze capaciteit is voldoende groot om de risico's van materiële betekenis af te dekken.

In totaal hebben wij zes risico's geïdentificeerd waarvoor beheersmaatregelen zijn getroffen. De risico's van het eigen risicodragerschap, het persoonlijk ontwikkelbudget (POB) en de evaluatie van de Rekenkamer zijn afgedekt door middel van een voorziening. De risico's van extra onderzoek, de extra kosten van de plaatsvervangend bestuurder tot half juli 2023 en de kosten van vervanging vanwege het sparen van vakantiedagen, zijn afgedekt door middel van een reserve. Zie voor een nadere toelichting paragraaf 2.2 Uiteenzetting financiële positie.

1.2.2 Financiering

De Randstedelijke Rekenkamer wordt gefinancierd door de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Het programmaresultaat is te gebruiken om de reserves tot maximaal 25% van de totale bijdrage van de deelnemende provincies aan te vullen. Het resterende deel wordt naar rato van de bijdragen teruggestort naar de vier provincies. De nieuw ingestelde bestemmingsreserve Risicodragerschap vier PS-en inzake bestuurder/directeur telt niet mee voor wat betreft het maximum van 25% van de bijdrage van de provincies. Dit betreft namelijk een bestemmingsreserve van de vier deelnemende provincies en die is ondergebracht in de begroting van de Randstedelijke Rekenkamer, maar waar de Rekenkamer geen eigenaar van is.

De Rekenkamer heeft een rekening-courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Conform het Treasurystatuut kunnen tijdelijke overschotten aan liquide middelen worden uitgezet, indien hiermee een rentevoordeel van meer dan € 4.000 kan worden behaald. Voor 2023 is dit naar verwachting niet het geval. De verwachting is dat de rentestanden in 2022 niet dusdanig gestegen zullen zijn dat het drempelbedrag kan worden gehaald en daarom gaan we ervanuit dat we in 2023 ook geen middelen zullen uitzetten. Gezien de huidige rentestanden gaan we uit van rentelasten in 2023. De BNG brengt over rekening-courant tegoeden vanaf € 500.000 namelijk negatieve creditrente in rekening.

1.2.3 Bedrijfsvoering

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens omtrent de bedrijfsvoering.

Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim

Het personeel van de Randstedelijke Rekenkamer is in dienst van de provincie Flevoland. De Randstedelijke Rekenkamer volgt daarom het beleid van de provincie aangaande de arbeidsvoorwaarden, de arbeidsomstandigheden en het ziekteverzuim. De Rekenkamer stimuleert vitaliteit van het team door middel van goed ingerichte werkplekken en persoonlijke aandacht voor werkdruk en werkplezier in het bijzonder in het kader van hybride werken. Ook stelt de Randstedelijke Rekenkamer zich ten doel om het ziekteverzuim (zowel kort als langdurig) in 2023 onder de norm van 5% te houden. Indien een medewerker zich regelmatig ziek meldt, zal er een verzuimgesprek plaatsvinden tussen de medewerker en de bestuurder/directeur.

De Randstedelijke Rekenkamer beschikt over twee gediplomeerde bedrijfshulpverleners, die in geval van ongevallen of calamiteiten in staat zijn eerste hulp te verlenen. Beide bedrijfshulpverleners zullen naar verwachting in 2023 een herhalingsopleiding volgen.

Personeelsbeleid

De personeelsformatie van de Randstedelijke Rekenkamer bestaat uit een ambitieuze groep van hoog opgeleide medewerkers. Ook in 2023 zal de Rekenkamer aandacht besteden aan opleiding en training, zodat de medewerkers zich blijven ontwikkelen. Om de kwaliteit van het onderzoeksprogramma en de onderzoeken te verhogen, wordt zo nodig externe expertise ingezet.

Alhoewel de bestuurder/directeur bevoegd is tot het voeren van een eigen personeelsbeleid, wordt in principe aangesloten bij het personeelsbeleid van de provincie Flevoland. P&O-aangelegenheden worden regelmatig met de provincie Flevoland afgestemd. Voor 2023 houden we rekening met mogelijke implicaties van een nieuwe CAO op het personeelsbeleid.

Automatisering en Informatisering

Het ICT systeem van de Randstedelijke Rekenkamer biedt de mogelijkheid om locatie ongebonden te kunnen werken. Om ICT apparatuur en bijbehorende programma's up tot date te houden wordt beheer en onderhoud uitgevoerd. Daarnaast voert de Rekenkamer overleg met de ICT leverancier om te bekijken of verbeteringen aan het systeem mogelijk zijn. In 2021 en 2022 zijn een aantal veranderingen doorgevoerd om de ICT omgeving beter te beveiligen en het werken op afstand te vergemakkelijken. Voor 2023 worden geen grote investeringen verwacht.

Communicatie

Ook in 2023 zal de Randstedelijke Rekenkamer - hopelijk weer - regelmatig in de provincies te vinden zijn. De medewerkers zijn verdeeld in provincieteams, die actief de ontwikkelingen in hun provincie volgen.

Al in een vroege fase van ieder onderzoek wordt gesproken met ambtenaren en Statenleden, zodat het onderzoek zoveel mogelijk aansluit bij de behoefte van PS. Ook besteedt de Rekenkamer veel aandacht aan het aanbieden van haar bevindingen, oordelen en aanbevelingen. De presentatie van de rapporten van de Rekenkamer aan het provinciaal bestuur wordt zorgvuldig afgestemd met de Statengriffies. De Randstedelijke Rekenkamer publiceert haar rapporten via de website www.randstedelijke-rekenkamer.nl, waarop niet alleen de publicaties maar ook de agenda's en verslagen van de behandeling eenvoudig zijn terug te vinden.

De Randstedelijke Rekenkamer voert regelmatig overleg met andere rekenkamers. In het kader van de Kring van Provinciale Rekenkamers wordt tijdens bijeenkomsten onder meer gesproken over bedrijfsvoering, beleid, onderzoeksprogrammering en concrete onderzoeken. Daar waar relevant wisselen de rekenkamers informatie uit over de oriëntatie op een onderzoeksonderwerp, het opzetten van een beoordelingskader, de onderzoeksopzet en de bevindingen. Tevens heeft de bestuurder/directeur regelmatig overleg met de directeurs van de Rekenkamers van Amsterdam en Rotterdam. Daarnaast participeert de Randstedelijke Rekenkamer in een overleg van de lokale rekenkamers in de regio Kennemerland en in een overleg van de lokale Rekenkamers in Flevoland om kennis en ervaring te delen.

Organisatie

De organisatie van de Randstedelijke Rekenkamer bestaat in 2023 uit een totale formatie van één bestuurder/directeur, één deeltijd plaatsvervangend bestuurder, één adjunct-directeur/senior projectleider, twee projectleiders, zeven onderzoekers, een deeltijd office-manager en een deeltijd managementassistente. Daarnaast heeft de Rekenkamer ruimte voor maximaal 2 stageplaatsen. Uit het onderzoek van I&O-Research naar het bestuursmodel kwam het advies naar voren om het huidige bestuursmodel te handhaven. Een ander bestuursmodel levert volgens de onderzoekers geen financieel voordeel op. Wel dient een aanvullende bestemmingsreserve¹ te worden gevormd voor eventuele kosten na afloop van de benoemingstermijn van de bestuurder/directeur. Een dergelijke bestemmingsreserve zou door de vier PS-en moeten worden ingesteld. De subcommissie ten behoeve van bestuurlijke zaken die het onderzoek heeft begeleid, heeft aangegeven de Rekenkamer te zullen vragen dit en de nog te dekken kosten van de plv. bestuurder (0,1fte) te verwerken in de begroting (bij voorkeur budgettair neutraal). De Rekenkamer is voornemens een integraal voorstel te doen bij de

¹ Het rapport van I&O-Research spreekt over een voorziening, maar de accountant heeft aangegeven dat dit een reserve dient te zijn.

begrotingswijziging 2023 die eind 2022 zal worden opgesteld. De voorbereiding hierop zal worden afgestemd met de subcommissie ten behoeve van bestuurlijke zaken en indien nodig voor besluitvorming worden voorgelegd bij de vier PS-en.

De formatie en verwachte bezetting zijn begin 2023 als volgt:

Formatie	Fte	Bezetting 1 januari 2023	Fte
Bestuurder/directeur	1,1	Bestuurder/directeur	1,2
Ondersteuning	1,2	Ondersteuning	1,3
Projectleider	3,0	Projectleider	3,3
Onderzoeker	6,0	Onderzoeker (vast)	3,1
		Onderzoeker (tijdelijk)	2,4
Totaal	11,3	Totaal	11,3

Interne beheersing

De financiële administratie wordt bijgehouden door het secretariaat van de Randstedelijke Rekenkamer. Conform de Financiële beleids- en beheersverordening en de Controleverordening heeft de Randstedelijke Rekenkamer een Intern Controleplan. Met behulp van checklisten wordt in september en in februari de betrouwbaarheid van de financiële informatievoorziening en de naleving van relevante wet- en regelgeving getoetst.

Via kwartaalrapportages houdt het management van de Rekenkamer zicht op de uitputting van de begroting, de voortgang van de onderzoeken en de omvang van de liquide middelen.

Huisvesting en facilitaire dienstverlening

De Randstedelijke Rekenkamer is gevestigd nabij station Sloterdijk in Amsterdam. Vanuit dit kantoorpand is er via het openbaar vervoer een goede aansluiting met de vier provinciehuizen in Den Haag, Haarlem, Lelystad en Utrecht. De kantoorruimte is gehuurd en maakt onderdeel uit van een bedrijfsverzamelgebouw. De facilitaire dienstverlening (zoals bewaking, schoonmaak en receptie) maakt onderdeel uit van het huurcontract. De inrichting van het kantoor van de Rekenkamer is sinds de oprichting grotendeels hetzelfde. Enkele meubels en voorzieningen zijn toe aan vervanging of vernieuwing. Dit zal in 2022 plaatsvinden. Voor 2023 worden geen grote investeringen verwacht.

| 2 | Financiële begroting

In dit deel treft u een toelichting aan op de financiële positie van de Randstedelijke Rekenkamer en een meerjarig overzicht van de baten en lasten.

2.1 Overzicht van Baten en Lasten

	Begroting 2023	1e begrotings- wijziging 2022	Rekening 2021
Baten			
Bijdragen van de provincies	1.722.000	1.668.000	1.651.000
Extra bijdrage provincie Utrecht	-	-	71.000
Onttrekking uit de voorziening POB	-	7.000	-
Onttrekking uit de voorziening eigen risicodragerschap	-	-	-
Som van de baten	1.722.000	1.675.000	1.722.000
Lasten			
Onderzoeksprogramma	1.714.000	1.767.000	1.644.000
Bestuurlijke vernieuwing	-	50.000	32.000
Toevoeging voorziening POB	-	-	3.000
Toevoeging voorziening Evaluatie	8.000	8.000	8.000
Toevoeging voorziening Eigen risicodragerschap	1.000	-	-
Rentelasten	6.000	-	-
Som van de lasten	1.730.000	1.825.000	1.687.000
Resultaat voor bestemming	-/-7.000	-/-150.000	35.000
Toevoeging bestemmingsreserve plv bestuurder	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve plv bestuurder	7.000	13.000	13.000
Toevoeging bestemmingsreserve onderzoek	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve onderzoek	-	87.000	-
Toevoeging bestemmingsreserve spaarverlof	-	-	-/-10.000
Onttrekking bestemmingsreserve spaarverlof	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing	-	50.000	98.000
Toevoeging bestemmingsreserve Risicodragerschap vier PS-en inzake bestuurder/directeur	-	-	-/-136.000
Resultaat na bestemming	-/-	-/-	-/-
Bestemming programmaresultaat			
Verrekenen met de deelnemende provincies	-	-	-

*Afronding van de bedragen vindt plaats op duizendtallen, waardoor de som in de tabel soms afwijkt.

De lasten worden in hoofdzaak gedekt door de bijdragen van de provincies aan de Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer en onttrekkingen uit de voorziening POB, de bestemmingsreserve plaatsvervangend bestuurder en de bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing. De opgebouwde bestemmingsreserve onderzoek zal in principe niet worden aangesproken in 2022, met uitzondering van het gestelde bij het onderdeel Weerstandsvermogen in paragraaf 1.2.1 en Reserves in paragraaf 2.2.

Baten

De begroting van de Rekenkamer wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de Macro Economische Verkenningen (MEV) van het CPB. Deze worden in september 2022 openbaar gemaakt. De Randstedelijke Rekenkamer maakt daarom voor deze primitieve begroting gebruik van de indexcijfers uit het Centraal Economisch Plan 2022 van het CPB die dateren van woensdag 9 maart 2022. Voor deze begroting zijn dit dus de meest actuele indexcijfers, maar het is onzeker in welke mate deze zullen afwijken van de MEV-cijfers van september dit jaar. Voor de Salarissen en sociale lasten is de indexering 3,5% en voor de Overige overheadkosten is de indexering 2,4%. De bijdragen van de provincies aan de structurele begroting nemen hierdoor met 3,3% toe ten opzichte van de begroting 2022. Na het verschijnen van de Macro Economische Verkenning in september zal de Rekenkamer eind 2022 met een begrotingswijziging komen, waarin de definitieve indexcijfers worden verwerkt.

Begroting	Structureel 2023	Structureel 2022
Salarissen en sociale lasten	1.388.200 (+3,5%)	1.341.300
Overige overheadkosten	334.000 (+2,4%)	326.200
Totaal	1.722.200 (+3,3%)	1.667.500

De verdeling van de kosten over de vier deelnemende provincies dient te worden gebaseerd op gegevens uit de meicirculaire provinciefonds 2022.² Aangezien deze gegevens bij het opstellen van deze concept begroting nog niet beschikbaar zijn, zijn onderstaand de gegevens uit de meicirculaire provinciefonds 2021 opgenomen.

Provincie	Belastingcapaciteit	Totale uitkering Provinciefonds	Totaal	In %
Flevoland	46.387.690	118.169.287	164.556.977	10,97%
Noord-Holland	219.998.949	220.934.993	440.933.942	29,39%
Utrecht	118.546.621	236.323.620	354.870.241	23,66%
Zuid-Holland	255.241.416	284.512.217	539.753.633	35,98%
Totaal	640.174.676	859.940.117	1.500.114.793	100,00%

Op basis van deze gegevens wordt in de hiernavolgende tabel een **voorlopige inschatting** gegeven van de bijdragen van de vier provincies aan de Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer. Voor de helft van de begroting dragen de provincies evenveel bij (het gelijke deel). Voor de andere helft van de begroting is de omvang van de bijdrage naar rato van de som van de belastingcapaciteit en de uitkering uit het provinciefonds (het ongelijke deel). Voor vaststelling van deze begroting in juni 2022 zal de Randstedelijke Rekenkamer op basis van de meicirculaire provinciefonds 2022, de definitieve verdeling van de kosten over de vier deelnemende provincies in deze begroting verwerken.

² In de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer is vastgelegd dat de kosten over de deelnemers worden verdeeld volgens de sleutel zoals omschreven in artikel 8 van de Statuten van de Vereniging Interprovinciaal Overleg.

Provincie	In %	Ongelijk deel	Gelijk deel	Totaal bijdragen incl. BTW
Flevoland	10,97%	94.459	215.275	309.734
Noord-Holland	29,39%	253.106	215.275	468.381
Utrecht	23,66%	203.704	215.275	418.979
Zuid-Holland	35,98%	309.831	215.275	525.106
Totaal	100,00%	861.100	861.100	1.722.200

De genoemde bijdrage van de provincies aan de Randstedelijke Rekenkamer is inclusief de voor de provincies compensabele BTW. De nettobijdrage van de provincie valt circa 16,5% lager uit. De Rekenkamer verstrekt namelijk na afloop van het jaar een opgave van de afgedragen BTW aan de provincies. De provincies kunnen deze omzetbelasting beschouwen als ware deze rechtstreeks in rekening gebracht, zodat compensatie van deze omzetbelasting uit het BTW-compensatiefonds mogelijk is. De raming van de netto bijdragen is in de hiernavolgende tabel weergegeven.

Provincie	Bijdragen incl. BTW	Raming netto bijdragen
Flevoland	309.734	258.473
Noord-Holland	468.381	390.864
Utrecht	418.979	349.638
Zuid-Holland	525.106	438.201
Totaal	1.722.200	1.437.176

Lasten

In onderstaande tabel worden de lasten per kostenpost gegeven.

Lasten	Begroting 2023	1 ^e Begrotings- wijziging 2022	Rekening 2021
Personeel	1.401.000	1.270.000	1.217.000
- w.v. management en ondersteuning (overhead)	176.000	170.000	200.000
- w.v. opleidingen (overhead)	25.000	25.000	15.000
Inhuur	145.000	322.000	254.000
- w.v. Project inhuur	104.000	274.000	215.000
- w.v. Inhuur diensten van derden	41.000	48.000	39.000
Huisvesting en servicekosten (overhead)	126.000	134.000	121.000
Informatievoorziening (overhead)	42.000	41.000	51.000
Bestuurlijke vernieuwing	-	50.000	32.000
Toevoeging voorziening POB	-	-	3.000
Toevoeging voorziening Evaluatie	8.000	8.000	8.000
Toevoeging voorziening Eigen risicodragerschap	1.000	-	-
Rentelasten	6.000	-	2.000
	1.730.000	1.825.000	1.687.000

*Afronding van de bedragen vindt plaats op duizendtallen, waardoor de som in de tabel soms afwijkt.

Personeel

De personele lasten bestaan naast de salarissen en sociale lasten uit kosten voor opleidingen, vervoer, representatie en literatuur. Het totaal aan personele lasten neemt toe met 10% ten opzichte van de begrotingswijziging 2022. Dit komt omdat de bezetting begin 2022 lager is dan het aantal formatieplaatsen. In de loop van 2022 verwachten we een hogere bezetting te realiseren die aansluit op het aantal formatieplaatsen. De meerderheid van het personeel heeft een vast dienstverband en een aantal van hen heeft nog niet het maximum van de salarisschaal bereikt.

Project inhuur en inhuur diensten van derden

De Rekenkamer raamt circa € 104.000 voor de reguliere project inhuur. Hierbij gaat het om het incidenteel inhuren van specifieke deskundigheid en expertise ter ondersteuning van het onderzoek en/of het uitbesteden van (een deel van) het onderzoek. De inhuur diensten van derden is geraamd op circa € 41.000 Hieronder vallen diensten die contractueel voor langere periode zijn vastgelegd, o.a. de structurele kosten voor dienstverlening van P&O Flevoland, externe ondersteuning op P&O gebied, ondersteuning op het gebied van privacybescherming (functionaris gegevensbescherming) en de accountant.

Huisvesting en servicekosten

In verband met de indexatie van de huurprijs stijgen de huurkosten ten opzichte van 2022. Zoals eerder aangegeven zullen in 2022 enkele meubels en voorzieningen worden vervanging of vernieuwd. Voor 2023 worden geen nieuwe grote investeringen of wijzigingen meer verwacht. Hierdoor dalen de totale kosten voor huisvesting en servicekosten in 2023 ten opzichte van 2022.

Informatievoorziening

De kosten voor informatievoorziening zijn in 2023 iets hoger dan de geraamde kosten voor 2022 vanwege te verwachten prijsstijgingen in de abonnementen en ICT-dienstverlening.

Toevoeging voorziening Evaluatie

Zie paragraaf 2.2 onderdeel voorzieningen.

Toevoeging voorziening Eigen risicodragerschap

Zie paragraaf 2.2 onderdeel voorzieningen.

Rentelasten

In 2021 heeft de Rekenkamer voor het eerst te maken gehad met rentelasten. De BNG heeft negatieve creditrente in rekening gebracht over rekening-courant tegoeden vanaf € 500.000. Voor 2013 hebben we de rentelasten geraamd op circa € 6.000.

Saldo

Het beoogde saldo voor 2023 is nul. Indien zich een overschot mocht voordoen, dan kan dit worden gebruikt om de reserves aan te vullen tot maximaal 25% van de bijdragen van de provincies. Het restant vloeit vervolgens terug naar de deelnemende partijen. Zoals in paragraaf 1.2.2. Financiering gemeld telt de nieuw ingestelde bestemmingsreserve Risicodragerschap vier PS-en inzake bestuurder/directeur niet mee voor wat betreft het maximum van 25% van de bijdrage van de provincies. Dit betreft namelijk een bestemmingsreserve van de vier deelnemende provincies en die is ondergebracht in de begroting van de Randstedelijke Rekenkamer, maar waar de Rekenkamer geen eigenaar van is.

2.2 Uiteenzetting financiële positie

Financiering

Voor een toelichting op de financiering zie onderdeel baten in paragraaf 2.1.

Reserves

Bestemmingsreserve onderzoek				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2019	275.000	0	43.000	318.000
2020	318.000	0	0	318.000
2021	318.000	0	0	318.000
2022	318.000	87.000	0	231.000
2023	231.000	0	0	231.000

Bestemmingsreserve plaatsvervangend bestuurder				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2019	62.000	13.000	0	48.000
2020	48.000	14.000	0	35.000
2021	35.000	13.000	0	22.000
2022	22.000	13.000	0	9.000
2023	9.000	7.000	0	1.000

*Afronding van de bedragen vindt plaats op duizendtallen, waardoor de som in de tabel soms afwijkt.

Bestemmingsreserve spaarverlof				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2019	45.000	10.000	0	35.000
2020	35.000	0	5.000	40.000
2021	40.000	0	10.000	50.000
2022	50.000	0	0	50.000
2023	50.000	0	0	50.000

Bestemmingsreserve Risicodragerschap vier PS-en inzake bestuurder/directeur				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2021	0	0	136.000	136.000
2022	136.000	0	0	136.000
2023	136.000	0	0	136.000

Bestemmingsreserve onderzoek

De opgebouwde bestemmingsreserve onderzoek zal in 2023 in principe niet worden aangesproken. Overeenkomstig de motivatie van de opbouw van de bestemmingsreserve zijn hierop twee uitzonderingen mogelijk:

1. Het terstond uitvoeren van eenmalig extra onderzoek, omdat de actualiteit daar aanleiding voor geeft;
2. Het opvangen van onverwachte extra uitgaven voor het geprogrammeerde onderzoek.

Bestemmingsreserve plaatsvervangend bestuurder

PS van de vier provincies hebben eind 2016 / begin 2017 besloten om een nieuwe plaatsvervangend bestuurder aan te stellen voor 0,2 fte. Bij de reorganisatie in 2015 is rekening gehouden met 0,1 fte. Vanuit het programmaresultaat 2016 is daarom voor de extra 0,1 fte € 80.000 gestort in een bestemmingsreserve voor de plaatsvervangend bestuurder. De onttrekking aan de reserve zal in 2023 circa € 7.000 bedragen en resulteren in een eindsaldo van circa € 1.000. De onttrekking betreft de kosten voor 0,1 fte tot aan het moment van (her) benoeming van de plaatsvervangend bestuurder in juli 2023. Zoals eerder gemeld, zal de Rekenkamer bij de begrotingswijziging 2023 die eind 2022 zal worden opgesteld een integraal voorstel doen voor de verwerking van het besluit van de vier PS-en over het behoud van het bestuursmodel van de Rekenkamer. Daarin zal ook de dekking voor de kosten van de extra 0,1 fte voor de plaatsvervangend bestuurder een plek krijgen. De bestemmingsreserve plaatsvervangend bestuurder zal eind 2023 worden opgeheven.

Bestemmingsreserve spaarverlof

In het kader van de CAO hebben medewerkers de mogelijkheid om hun al dan niet bijgekochte verlof tot een bepaald, maar aanzienlijk plafond, te sparen. Er is een voorziening gevormd voor het geval (langdurig) doorbetaald verlof wordt opgenomen en hiervoor vervanging ingehuurd moet worden. De dotaties zijn in principe afgeleid van de tot 1 januari 2022 al opgebouwde verlofuren en het verwachte saldo per 31 december 2022 en 31 december 2023. Eind 2021 was het saldo van de opgebouwde verlofuren vanwege COVID-19 hoger dan gebruikelijk. De bestemmingsreserve is daar niet helemaal op aangevuld. De verwachting is dat het opgebouwde verlof geleidelijk zal afnemen en inhuur voor vervanging als gevolg van dit deel van het verlof niet nodig zal zijn.

Bestemmingsreserve Risicodragerschap vier PS-en inzake bestuurder/directeur

Zoals in paragraaf 1.2.3 onderdeel organisatie is aangegeven, kwam uit het onderzoek van I&O-Research naar het bestuursmodel naar voren dat een aanvullende bestemmingsreserve³ dient te worden gevormd voor eventuele kosten na afloop van de benoemingstermijn van de bestuurder/directeur. Een dergelijke bestemmingsreserve zou door de vier PS-en moeten worden ingesteld. De subcommissie ten behoeve van bestuurlijke zaken die het onderzoek heeft begeleid, heeft aangegeven de Rekenkamer te zullen vragen dit en de nog te dekken kosten van de plv. bestuurder (0,1fte) te verwerken in de begroting (bij voorkeur budgettair neutraal). De Rekenkamer is voornemens een integraal voorstel te doen bij de begrotingswijziging 2023 die eind 2022 zal worden opgesteld. De voorbereiding hierop zal worden afgestemd met de subcommissie ten behoeve van bestuurlijke zaken en indien nodig voor besluitvorming worden voorgelegd bij de vier PS-en. Bij de jaarafsluiting van 2021 is alvast het restant van de bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing en het niet uitgeputte deel van de begroting 2021 gestort in een nieuwe bestemmingsreserve Risicodragerschap vier PS-en inzake bestuurder/directeur.

Investeringsen

Voor 2023 wordt alleen rekening gehouden met kleinere investeringen in de ICT en de kantoorinrichting. De waardering van de vaste activa op de balans wordt voor ultimo 2023 geschat op ongeveer € 13.000. De Rekenkamer investeert niet in openbare ruimtes met een maatschappelijk nut. De vaste activa worden volgens de systematiek uit artikel 8 van de financiële beleids- en beheersverordening afgeschreven.

Voorzieningen

Voorziening POB				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2019	29.000	3.000	8.000	34.000
2020	34.000	8.000	8.000	33.000
2021	33.000	5.000	8.000	36.000
2022	36.000	15.000	0	21.000
2023	21.000	8.000	0	13.000

*Afronding van de bedragen vindt plaats op duizendtallen, waardoor de som in de tabel soms afwijkt.

³ Het rapport van I&O-Research spreekt over een voorziening, maar de accountant heeft aangegeven dat dit een reserve dient te zijn.

Voorziening evaluatie				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2019	13.000	4.000	8.000	17.000
2020	17.000	0	8.000	25.000
2021	25.000	0	8.000	33.000
2022	33.000	0	8.000	41.000
2023	41.000	0	8.000	50.000

*Afronding van de bedragen vindt plaats op duizendtallen, waardoor de som in de tabel soms afwijkt.

Voorziening eigen risicodragerschap				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2019	57.000	7.000	0	50.000
2020	50.000	19.000	0	31.000
2021	31.000	0	0	31.000
2022	31.000	0	0	31.000
2023	31.000	0	1.000	32.000

Voorziening POB

In het kader van de CAO hebben alle medewerkers per 1 januari 2018 de beschikking over een Persoonlijk Ontwikkelbudget (POB) van € 5.000 voor een periode van vijf jaar. Dit bedrag mag ineens, maar ook verspreid over vijf jaar worden uitgeput. Voor de Rekenkamer kan dit oplopen tot maximaal € 65.000. In 2017 is € 25.000 gestort in de voorziening en in de jaren 2018-2022 zal jaarlijks een bedrag van € 8.000 worden gestort. Voor 2023 wordt verwacht dat nog enkele medewerkers die na 1 januari 2018 in dienst zijn getreden, hun POB zullen gaan benutten.

Voorziening evaluatie

De Gemeenschappelijke Regeling bepaalt dat de Rekenkamer eens per zes wordt geëvalueerd. De laatste evaluatie is bijna geheel in 2018 uitgevoerd. Vanaf 2018 wordt jaarlijks een zesde deel van de geraamde kosten voor de volgende externe evaluatie toegevoegd aan de voorziening.

Voorziening eigen risicodragerschap

De Randstedelijke Rekenkamer is eigen risicodragers, waardoor mogelijke uitkeringslasten bij vertrek van personeel als gevolg van ontslag of het niet verlengen van een contract ten laste van de Rekenkamer worden gebracht. Dit risico doet zich met name voor bij personeel met een tijdelijk contract. De Rekenkamer vindt een payroll-aanstelling als beheersmaatregel ongewenst en dit is ook een relatief dure constructie. Voor de dekking van de mogelijke uitkeringslasten is daarom een voorziening gevormd. In 2022 wordt nieuw personeel geworven dat tijdelijk in dienst komt. Bij de begrotingswijziging 2023 zal de voorziening opnieuw worden herijkt. De Rekenkamer is ook eigen risicodragers voor ziekteverzuim. Voor de dekking van dit risico wordt gerekend met een vast percentage van de loonsom. In verband met de hogere verwachte bezetting in 2023 is hiervoor in ieder geval een toevoeging van € 1.000 nodig.

2.3 Meerjarenraming

De begroting van de Randstedelijke Rekenkamer wordt jaarlijks geïndexeerd. De indexering is gebaseerd op de indexcijfers uit het Centraal Economisch Plan 2022 van het CPB. De indexatie voor 2023 is 3,3%. Hiermee lijkt het in de meerjarenraming van de begroting 2022 geconstateerde potentiële risico op een begrotingsprobleem als gevolg van lage indexatiecijfers niet meer aan de orde.

In 2021 heeft de Rekenkamer voor het eerst te maken gehad met rentelasten. Vanaf 1 juli 2021 heeft de BNG negatieve creditrente in rekening gebracht over rekening-courant tegoeden vanaf € 500.000. Voor 2023 gaan we ook nog uit van rentelasten, welke geraamd zijn op circa € 6.000. Na 2023 hebben we geen rentelasten meer geraamd. De lasten voor de extra 0,1 fte voor de plaatsvervangend bestuurder worden gedekt vanuit de bestemmingsreserve voor de plaatsvervangend bestuurder, die hiervoor tot en met het tweede kwartaal van 2023 toereikend is. De PS-en van de Randstadprovincies dienen ruim voor dit moment een beslissing te nemen over de herbenoeming van de plaatsvervangend bestuurder.

Hieronder is de meerjarenraming tot en met 2026 gegeven:

	1 ^e begrotings- wijziging 2022	2023		2024		2025		2026		
Baten										
Bijdragen provincies structurele begroting	1.668.000	1.722.000	3,3%	1.784.000	3,6%	1.848.000	3,6%	1.910.000	3,4%	
Onttrekking uit de voorziening POB	7.000	-								
Lasten										
Onderzoeksprogramma	1.767.000	1.714.000 ⁴	-3,0%	1.776.000	3,6%	1.840.000	3,6%	1.902.000	3,4%	
Bestuurlijke vernieuwing	50.000	-		-		-		-		
Toevoeging aan de voorziening evaluatie	8.000	8.000		8.000		8.000		8.000		
Toevoeging aan de voorziening eigen risicodragerschap	-	1.000		-		-		-		
Rentelasten	-	6.000		-		-		-		
Saldo	-/-150.000	-/-7.000		-		-		-		
Onttrekking aan bestemmingsreserve plv bestuurder	13.000	7.000		n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.		
Onttrekking aan bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing	50.000	n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.		
Onttrekking aan bestemmingsreserve onderzoek	87.000	-		-		-		-		
Saldo	-	-		-		-		-		

*Afronding van de bedragen vindt plaats op duizendtallen, waardoor de som in de tabel soms afwijkt.

⁴ Dit bedrag wijkt af van de totale lasten van het onderzoeksprogramma op p.4, omdat daar de rentelasten zijn meegerekend die in dit overzicht separaat zijn weergegeven.

| Colofon |

Randstedelijke Rekenkamer

Teleportboulevard 110

1043 EJ Amsterdam

020 – 58 18 585

info@randstedelijke-rekenkamer.nl

www.randstedelijke-rekenkamer.nl

Volg ons op twitter via: [@rekenrandstad](https://twitter.com/rekenrandstad)

Jaarstukken 2021

Randstedelijke Rekenkamer | maart 2022

Voorwoord

Dit voorwoord schrijf ik met een dubbel gevoel. Het is vandaag een prachtige voorjaarsdag en de COVID-19 maatregelen zijn bijna allemaal voorbij. Maar in Oekraïne is het oorlog en vecht de bevolking letterlijk om hun vrijheid te behouden. Vanuit Nederland worden veel en verschillende acties gevoerd om te helpen. Daarbij wil ik Eyes on Ukraine / Ogen op Oekraïne eruit lichten. Eyes on Ukraine wil zoveel mogelijk drones in de lucht krijgen boven Kyiv en andere plaatsen in Oekraïne waar wordt gevochten. Zodat - volgens de initiatiefnemers - in deze oorlog de waarheid niet sneuvelt.

Het belang van onafhankelijke en betrouwbare informatie is daar van geheel andere orde dan in ons rustige en vredige Nederland. Daar staat de democratie op het spel, die voor ons een vanzelfsprekendheid is. Bij een gezonde democratie hoort een transparante overheid, die publiek verantwoording aflegt en permanent wil verbeteren. In dit jaarverslag geef ik graag aan hoe wij met onze onderzoeken daaraan een bijdrage hebben willen leveren.

In 2021 hebben we zes onderzoeken gepubliceerd: Vergunningverlening, toezicht en handhaving bij Tata Steel en Harsco voor Noord-Holland, het provincie vergelijkende onderzoek Bescherming Drinkwaterbronnen, Sturing in de OV-concessies voor Utrecht, Vooronderzoek intrekking OV-concessie IJssel-Vecht voor Flevoland, Verondieping Meeslouwerplas voor Zuid-Holland en Vernieuwde Regionale Tramlijn voor Utrecht. Daarnaast hebben we vier provinciale onderzoeken in voorbereiding genomen: Bodemdaling, Fietsbeleid, Landbouw- en voedseltransitie én Circulaire economie. De werkzaamheden voor deze onderzoeken zijn uitgevoerd onder de geldende COVID-19 maatregelen. Dit betekende ook dit jaar weer flexibel en creatief handelen van het team. Veel dank gaat uit naar de ambtelijke organisatie van de provincies, die ook soepelheid hebben betracht om onder deze omstandigheden medewerking aan onze onderzoeken te verlenen.

Vanwege COVID-19 hebben er in 2021 twee vergaderingen van de Programmaraad online plaatsgevonden. Op 21 april is de zogenoemde longlist besproken en op 16 september heeft de Programmaraad op basis van de shortlist nieuwe onderzoeken geprioriteerd. De vergadering van 18 november is schriftelijk afgehandeld. De subcommissie van de Programmaraad ten behoeve van bestuurlijke zaken heeft de Programmaraad in alle drie vergaderingen geïnformeerd en betrokken bij het onderzoek naar het bestuursmodel. Ik wil de leden van deze subcommissie, te weten mevr. Stepanyan, mevr. Wijnen, dhr. Beenen en mevr. d'Hondt, nogmaals danken voor hun voortvarende begeleiding van dit onderzoek. Met de uitkomst van het onderzoek en het daaropvolgende advies van de subcommissie zijn we zeer content. We zien het als een bevestiging van de effectiviteit van de (beheers) maatregelen, die we hebben getroffen naar aanleiding van het eerdere onderzoek naar het model en zien de toekomst met veel vertrouwen tegemoet.

Ans Hoenderdos
Bestuurder/directeur Randstedelijke Rekenkamer

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	4
1.1	Achtergrond.....	4
1.2	Indeling van de jaarstukken.....	4
2.	ONDERZOEKSPROGRAMMA	4
2.1	Algemeen	4
2.2	Het onderzoek.....	6
3.	PARAGRAFEN	15
3.1	Weerstandsvermogen	15
3.2	Financiering.....	15
3.3	Bedrijfsvoering.....	15
3.3.1	Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim.....	15
3.3.2	Personeelsbeleid.....	16
3.3.3	Automatisering en informatisering	16
3.3.4	Communicatie.....	16
3.3.5	Organisatie	17
3.3.6	Interne beheersing.....	17
3.3.7	Huisvesting en facilitaire dienstverlening.....	17
II.	JAARREKENING.....	17
1.	GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING.....	18
2.	PROGRAMMAREKENING	19
3.	BALANS	23
III.	OVERIGE GEGEVENS	28
1.	BESTEMMING VAN HET PROGRAMMARESLUAT.....	28
2.	CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	29

I. Jaarverslag

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

De missie van de Randstedelijke Rekenkamer luidt:

*De Randstedelijke Rekenkamer zet zich in voor transparante, betrouwbare en lerende
Randstadprovincies*

Om invulling te geven aan de missie verricht de Randstedelijke Rekenkamer onafhankelijk onderzoek op het terrein van doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid. De Rekenkamer rapporteert haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen primair aan de Provinciale Staten. Deze informatie is in beginsel publiek toegankelijk. Daarnaast ziet de Rekenkamer het als haar verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan goed openbaar bestuur door kennisuitwisseling en samenwerking binnen de betrokken provincies en eventueel andere publieke organen te bevorderen. Kwaliteit, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid ziet de Rekenkamer als belangrijkste kenmerken van haar producten.

Bij de uitvoering van haar werkzaamheden draagt de Rekenkamer zorg voor een effectief en efficiënt beleid met betrekking tot de beheerstaken in het kader van de dagelijkse bedrijfsvoering. De Rekenkamer beoogt een transparante organisatie te zijn die voortdurend in de kwaliteit van haar medewerkers en methoden investeert.

1.2 Indeling van de jaarstukken

De Jaarstukken zijn ingedeeld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en bestaan uit een Jaarverslag en een Jaarrekening. In het Jaarverslag zijn de Programmaverantwoording en de Paragrafen opgenomen. In de Jaarrekening worden de Balans en de Programmarekening gepresenteerd en toegelicht.

2. Onderzoeksprogramma

2.1 Algemeen

Wat was de aanleiding?

Het onderzoeksprogramma maakt onderdeel uit van de begroting 2021. De Programmaraad, die bestaat uit leden van de vier provincies, adviseert de Rekenkamer over het onderzoeksprogramma. Gezien de omstandigheden in verband met COVID-19 hebben er in 2021 geen fysieke vergaderingen plaatsgevonden. De vergaderingen zijn schriftelijk afgewikkeld. Op 22 april is de stand van zaken van de lopende onderzoeken geagendeerd en heeft de Programmaraad geadviseerd over zeven nader te Verkennen onderwerpen voor mogelijk nieuw onderzoek.

In de vergadering van 16 september heeft de Programmaraad geadviseerd de onderwerpen Circulaire economie en Voedselvisie & landbouwtransitie op te nemen in het onderzoeksprogramma 2021-2022. Tevens is afgesproken dat de niet gekozen onderwerpen in portefeuille blijven en mogelijk op een later moment nog aan het onderzoeksprogramma kunnen worden toegevoegd. In de Programmaraadbijeenkomst van 18 november is weer de actuele stand van zaken van het lopend onderzoek toegelicht, alsmede de onderzoeken waarin de Randstedelijke Rekenkamer participeert (Het DoeMee-onderzoek naar de Wet Openbaar Bestuur in opdracht van de NVRN en een mogelijk onderzoek naar de Omgevingswet, in opdracht van zes Rekenkamer(commissie)s in Flevoland).

De in 2021 uitgevoerde en gestarte onderzoeken komen voort uit de advisering van de Programmaraad (Bescherming Drinkwaterbronnen, OV-concessies, Bodemdaling en Fietsbeleid) of betroffen verzoekonderzoeken, te weten Meeslouwerplas voor Zuid-Holland en Vernieuwde Regionale Tram voor Utrecht. Het onderzoek Opvolging aanbevelingen is een jaarlijks onderzoek.

In onderstaande tabel is het onderzoeksprogramma van 2021 samengevat.

Onderzoek	Kwartaal				Provincie			
	I	II	III	IV				
I. Opvolging aanbevelingen 2021	■							
II. Bescherming Drinkwaterbronnen	■							
III. Meeslouwerplas	■							
IV. Vernieuwde regionale tram Utrecht		■						
V. OV-concessies, Bodemdaling en Fietsbeleid	■							
VI. Onderzoeksprogrammering	■							

Wat heeft dit gekost?

De totale lasten voor het voorbereiden en uitvoeren van onderzoek bedroegen circa € 1.644.000 inclusief BTW, na aftrek van de compensabele BTW komt dit uit op circa € 1.200.000. De kosten voor het personeel zijn op basis van een urenregistratie aan de in paragraaf 2.2 genoemde onderzoeken toegerekend. In 2021 is naast het bovenstaande onderzoeksprogramma ruim 1.100 uur meer besteed dan geraamd aan overige werkzaamheden. Dit betrof de afronding van onderzoek uit 2020, samenwerkingsonderzoek met andere rekenkamers (zoals het DoeMee-onderzoek naar de Wob van de NVRN), de zelfevaluatie, visitatie & het onderzoek naar het bestuursmodel én vernieuwing van de ICT-infrastructuur en werving van nieuwe medewerkers. De uren voor deze extra werkzaamheden worden naar rato omgeslagen over het onderzoeksprogramma. Daarnaast is het reken uurtarief hoger, omdat vanwege tijdelijke vacatureruimte minder onderzoekscapaciteit beschikbaar was, dan geraamd.

De totale geraamde lasten voor het onderzoek in de begroting bedroegen circa € 1.712.000 inclusief BTW. De gerealiseerde lasten voor het onderzoek zijn ca. 4% lager dan de raming, dit wordt veroorzaakt door

vacatureruimte. De kosten van de overhead bedroegen € 386.600 inclusief BTW. De overhead beslaat personele kosten (management, ondersteuning en opleidingen), kosten voor huisvesting en kosten voor de informatievoorziening. De geraamde kosten voor de overhead bedroegen € 367.000 inclusief BTW. De gerealiseerde kosten voor de overhead zijn ca. 5% hoger dan de raming, dit wordt in hoofdzaak veroorzaakt door bovengenoemde extra werkzaamheden, niet zijnde primair onderzoek.

2.2 Het onderzoek

In deze paragraaf wordt per onderzoek aangegeven wat de aanleiding was, wat wij ervoor gedaan hebben, wat we hebben bereikt en wat het heeft gekost.

I. Opmvolging aanbevelingen 2021

Wat was de aanleiding?

De Rekenkamer monitort haar aanbevelingen structureel en rapporteert jaarlijks over welk vervolg is gegeven aan de aanbevelingen van de onderzoeksrapporten, die minstens twee jaar daarvoor zijn gepubliceerd.

Wat hebben wij gedaan?

Met dit periodieke opvolgingsonderzoek bieden we PS inzicht in hoeverre de overgenomen aanbevelingen ca. twee jaar na dato zijn geïmplementeerd. Op deze manier houdt de Rekenkamer GS en de ambtelijke organisatie scherp op de door PS genomen besluiten. Ook helpt het onszelf bij de evaluatie van onze onderzoeksrapporten en daarvan te leren.

Wat hebben wij hiermee bereikt?

Door middel van documentenstudies gaan we na welke aanbevelingen zijn overgenomen door GS en PS en wat vervolgens de stand van zaken is van de door PS overgenomen aanbevelingen. In 2021 onderzochten we de provincievergelijkende onderzoeken: 'Energietransitie', 'Garanties en leningen' en 'Restauratie Rijksmonumenten' en de provinciespecifieke onderzoeken 'Waddenfonds' (Noord-Holland) en 'Economic Board' & 'Verkoop kavels Dolderseweg'(Utrecht). In Flevoland, Noord-Holland en Zuid-Holland is het rapport voor kennisgeving aangenomen. In Utrecht hebben GS in de Financiële Auditcommissie (FAC) van 16 juni toegezegd dat ze de opvolging van alle aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer zullen monitoren en de FAC periodiek hierover zullen informeren, zodat de FAC de opvolging structureel kan volgen.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor het onderzoek waren geraamd op circa € 60.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. Het onderzoek is volgens planning en conform het aantal geraamde uren afgerond. De gerealiseerde kosten bedragen € 62.500 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten € 50.800.

II. Bescherming drinkwaterbronnen

Wat was de aanleiding?

Eind 2019 heeft de Programmaraad de Randstedelijke Rekenkamer geadviseerd om onderzoek te doen naar het thema waterkwaliteit. Na een oriëntatie en verdere afbakening is de Rekenkamer in het voorjaar van 2020 gestart met een onderzoek naar de bescherming van drinkwaterbronnen. Voor deze specifieke afbakening is gekozen vanwege de provinciale rol op het gebied van grondwater, het onder druk staan van de kwaliteit van de drinkwaterbronnen en het grote maatschappelijke belang van drinkwater.

In Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland zijn in totaal zes drinkwaterbedrijven actief. De bronnen die zij voor de productie van drinkwater gebruiken zijn grondwater, oppervlaktewater en oevergrondwater. Het Nederlandse drinkwater is zo schoon dat het zonder zorgen gedronken kan worden. Het gaat hier om gezuiverd water uit de drinkwaterbronnen. Diverse soorten verontreinigingen en activiteiten in de ondergrond vormen een bedreiging voor de kwaliteit van (oever)grondwater en oppervlaktewater.

Wat hebben wij gedaan?

In de eerste fase van het onderzoek is gekeken naar de manier waarop de provincies hun beleid ten aanzien van de bescherming van drinkwaterbronnen hebben vormgegeven. In een volgende fase zijn beschikbare (meet)gegevens van de waterkwaliteit en -kwantiteit gebruikt om inzicht te verkrijgen in de huidige stand van zaken, de trend en de mate waarin de doelen worden behaald. Om een beeld te krijgen van de uitvoering van het provinciale beleid ten aanzien van de bescherming van drinkwaterbronnen heeft de Rekenkamer in de derde fase van het onderzoek interviews gehouden met medewerkers van de provincie en betrokken partijen, zoals drinkwaterbedrijven en omgevingsdiensten. Dit deel van het onderzoek is kwalitatief van aard en geeft de percepties van verschillende betrokkenen op de uitvoering van het provinciale beleid weer. De Rekenkamer heeft het onderzoek naar de bescherming van drinkwaterbronnen in juni 2021 gepubliceerd.

Wat hebben wij hiermee bereikt?

Met dit onderzoek heeft de Rekenkamer inzicht gegeven in de wijze waarop de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland bijdragen aan de bescherming van drinkwaterbronnen. Daarnaast heeft de Rekenkamer aanbevelingen gedaan om het beleid en de uitvoering te verbeteren. De rapporten zijn in de vier provincies toegelicht in een technische sessie of commissievergadering. In Flevoland, Utrecht en Zuid-Holland zijn alle aanbevelingen overgenomen. In Utrecht besloten PS een aanbeveling toe te voegen, te weten: GS te verzoeken om over 1 jaar PS te informeren over de stand van zaken ten aanzien van aanbevelingen uit dit rapport. In Noord-Holland hebben PS per amendement besloten om aanbeveling 2 (van de 14 aanbevelingen) niet over te nemen

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor het onderzoek waren geraamd op circa € 100.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De gerealiseerde kosten van € 231.500 zijn hoger dan geraamd. Bij de begrotingswijziging

2021 was het aantal benodigde uren te laag geraamd. Verder zijn de hogere kosten veroorzaakt door de toegerekende kosten van de op blz. 5 genoemde extra werkzaamheden en het hogere reken uurtarief. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten € 188.300

III. Meeslouwerplas

Wat was de aanleiding?

De Meeslouwerplas is onderdeel van het recreatiegebied Vlietland, gelegen in de gemeente Leidschendam-Voorburg en grenzend aan de gemeente Voorschoten. Het recreatiegebied is eigendom van de provincie Zuid-Holland. In de tweede helft van de vorige eeuw is de Meeslouwerplas ontstaan door zandwinning voor weg- en woningbouw. Op sommige plekken was de plas erg diep geworden en waren de oevers steil en op een aantal plaatsen instabiel. Om de plas minder diep te maken ('verondiepen') en de oevers veilig te maken, hebben de provincie Zuid-Holland en BAM Wegen B.V. regio West (BAM) in 2009 een overeenkomst gesloten. Het uitvoeren van de werkzaamheden uit de Basisovereenkomst heeft achterstand opgelopen en zijn in 2014 stil komen te vallen. Na overleg tussen de provincie en BAM zijn de afspraken uit de Basisovereenkomst bijgesteld in een zogeheten Addendum in 2018.

De Randstedelijke Rekenkamer is in januari 2020 door de Statencommissie Klimaat, Natuur en Milieu (CIE KNM) gevraagd om onderzoek te doen naar de Meeslouwerplas. Hierop heeft de Rekenkamer eerst een vooronderzoek uitgevoerd om de richting van het onderzoek te bepalen. Op basis van het vooronderzoek heeft de Rekenkamer besloten om onderzoek te doen naar de uitvoering van de afspraken tussen provincie Zuid-Holland en BAM uit 2009 en 2018 om de Meeslouwerplas te verondiepen.

Wat hebben wij gedaan?

We zijn gestart met het in kaart brengen van de betrokken organisaties bij de verondieping van de Meeslouwerplas. Vervolgens zijn we nagegaan of de provincie concrete afspraken heeft gemaakt over de verondieping van de Meeslouwerplas. Daarna is nagegaan of de uitvoering conform de gemaakte afspraken tussen de provincie en BAM in 2009 en 2018 is verlopen. Verder hebben we de voortgangsinformatie en monitoringsgegevens geanalyseerd die de provincie heeft ontvangen over het verondiepingsproject. Ook zijn we in de verslagen van de overleggen tussen de provincie en BAM nagegaan hoe de provincie gereageerd dan wel bijgestuurd heeft wanneer de uitvoering afweek van de gemaakte afspraken en planning. Ten slotte hebben we gekeken hoe de provincie gedurende het verondiepingsproject is omgegaan met omwonenden en belangenorganisaties.

Wat hebben wij hiermee bereikt?

Met dit onderzoek hebben we inzichtelijk gemaakt hoe het verondiepingsproject is uitgevoerd en welke resultaten zijn behaald (doeltreffendheid). Daarnaast maakten we inzichtelijk hoe de provincie haar rol bij het verondiepen van de Meeslouwerplas heeft ingevuld en op basis daarvan mogelijke leerpunten geformuleerd.

Het rapport is begin december 2021 gepubliceerd en in een technische sessie gepresenteerd aan PS. De inhoudelijke behandeling moet nog plaatsvinden.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor het onderzoek waren geraamd op circa € 210.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De gerealiseerde kosten zijn € 367.800. Door personele wisselingen binnen het onderzoeksteam zijn meer uren besteed dan geraamd. Verder zijn de hogere kosten veroorzaakt door de toegerekende kosten van de op blz. 5 genoemde extra werkzaamheden en het hogere reken uurtarief. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten € 299.200.

IV. Vernieuwde Regionale Tramlijn Utrecht

Wat was de aanleiding?

In 2016 besloten Provinciale Staten van Utrecht tot de vernieuwing van de SUNIJ-lijn, de tramlijn van Utrecht Centraal naar Nieuwegein en IJsselstein. Het project kreeg de naam Vernieuwde Regionale Tramlijn (VRT). De bedoeling was om de werkzaamheden in één buitendienststelling van 12 weken in de zomer van 2020 uit te voeren. Om na afronding van de werkzaamheden te mogen starten met de exploitatie van de vernieuwde tramlijn, is een indienststellingsvergunning nodig. Voor het opstellen van het veiligheidsdossier, dat nodig is voor het verkrijgen van deze vergunning, bleek meer tijd nodig dan in de planning was voorzien. In september 2020 bleek dat er hierdoor een uitloop van de buitendienststelling van maanden werd verwacht.

Op 30 september 2020 hebben Provinciale Staten van Utrecht een motie aangenomen, waarin de Randstedelijke Rekenkamer wordt gevraagd om onderzoek te doen. Naar aanleiding van de motie hebben PS een aantal aandachtspunten voor de vraagstelling van het onderzoek meegegeven:

- Een feitenrelaas omtrent het proces van het verkrijgen van de indienststellingsvergunning;
- Inzicht in wat er in de projectorganisatie VRT is gedaan met de aanbevelingen uit de verschillende onderzoeken die gericht waren op het project Uithoflijn.

De Rekenkamer heeft besloten dit verzoek te honoreren en heeft mede op basis van de aandachtspunten een onderzoeksopzet gemaakt, die in mei 2021 is gepubliceerd. Bij de uitvoering van het onderzoek is de Rekenkamer ondersteund door Horvat & Partners.

Wat hebben wij gedaan?

Het onderzoek is gestart met een beschrijving van het proces voor het opstellen van het veiligheidsdossier en het verkrijgen van een indienstellingsvergunning. Ook hebben we in kaart gebracht op welke wijze het proces voor het opstellen van het veiligheidsdossier voor de vernieuwde SUNIJ-lijn in de praktijk is verlopen. Daarna hebben we de oorzaken voor de vertraging bij het opstellen van het veiligheidsdossier in kaart gebracht. Vervolgens zijn we nagegaan of de oorzaken voor de vertraging eerder naar voren zijn gekomen in onderzoeken naar het project Uithoflijn.¹ We hebben onderzocht in hoeverre op een structurele manier is nagegaan of de aanbevelingen uit eerdere onderzoeken naar het project Uithoflijn van toepassing zijn op het project en de projectorganisatie VRT. Tot slot zijn we nagegaan in hoeverre er bij het project VRT in lijn wordt gewerkt met aanbevelingen en verbetermaatregelen uit onderzoeken naar het project Uithoflijn.

Wat hebben wij hiermee bereikt?

Met dit onderzoek hebben we Provinciale Staten van Utrecht in de eerste plaats inzicht gegeven in de oorzaken voor de vertraging bij het verkrijgen van de indienstellingsvergunning voor de vernieuwde SUNIJ-lijn. Ten tweede zijn we nagegaan in welke mate er bij het project VRT in lijn wordt gewerkt met aanbevelingen uit eerdere onderzoeken naar het project Uithoflijn. Hiermee hebben we inzichtelijk gemaakt in hoeverre er een relatie is tussen de oorzaken van de vertraging en de mate waarin er bij het project VRT in lijn wordt gewerkt met aanbevelingen uit onderzoeken naar het project Uithoflijn.

De hoofdconclusie luidt dat er meerdere oorzaken voor de vertraging zijn. Zo was er te weinig kennis van en ervaring met de veiligheidsbewijsvoering binnen de projectorganisatie VRT. Ook was de projectbeheersing ten aanzien van de veiligheidsbewijsvoering onvoldoende. Verder waren er tekortkomingen in de aansturing door de provincie en was de ambtelijke informatievoorziening niet toereikend over het veiligheidsdossier. De oorzaken voor de vertraging zijn veelal eerder naar voren gekomen in het Rekenkameronderzoek en het verbeterplan met betrekking tot het project Uithoflijn. De provincie heeft ten aanzien van het project VRT beperkt lerend vermogen getoond bij het opvolgen van deze aanbevelingen en verbetermaatregelen.

Het rapport is op 15 december 2021 gepubliceerd en inhoudelijk behandeld door Provinciale Staten op 12 januari 2022. GS en PS hebben alle aanbevelingen overgenomen.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor het onderzoek waren geraamd op circa € 250.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De gerealiseerde kosten zijn € 395.500. Bij de begrotingswijziging 2021 was het aantal benodigde uren te laag geraamd. Verder zijn de hogere kosten veroorzaakt door de toegerekende kosten van de op blz. 5 genoemde extra werkzaamheden en het hogere reken uurtarief. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten € 321.700.

V. OV-concessies, Bodemdaling, Fietsbeleid

In de eerste begrotingswijziging 2021 waren onder V. 'Nog te verdelen en te bepalen' de volgende onderwerpen opgenomen: OV-concessies, Bodemdaling, Fietsbeleid en nog nader te bepalen onderzoek. De eerste drie genoemde onderzoeken zijn uitgevoerd of net gestart (zie toelichting hieronder). Er was in 2021 daarnaast geen ruimte meer voor nieuw te starten onderzoek, dus 'Nog nader te bepalen onderzoek' was niet aan de orde.

¹ We hebben ons gericht op de volgende twee onderzoeken: 1) het onderzoek naar het project Uithoflijn uitgevoerd door de Randstedelijke Rekenkamer en Rekenkamer Utrecht in 2018; en 2) de audits uitgevoerd door (onder andere) Horvat & Partners. Hierbij hebben we ons gericht op het Verbeterplan systeemintegratie en organisatiegereedheid Uithoflijn uit 2018.

a. OV-concessies

Wat was de aanleiding?

De programmaraad van de Randstedelijke Rekenkamer heeft geadviseerd om onderzoek te doen naar OV-concessies. De belangstelling voor dit onderwerp en nut & noodzaak van een onderzoek is verschillend in de vier provincies. De Randstedelijke Rekenkamer heeft voor de provincies Flevoland en Utrecht in 2021 een (voor)onderzoek uitgevoerd.

Wat hebben wij gedaan?

De Rekenkamer heeft in oktober en december 2020 de offerte-uitvraag gedaan voor (voor)onderzoeken op het gebied van OV-concessies in resp. Utrecht en Flevoland. Voor beide onderzoeken is de invalshoek van het onderzoek vooraf afgestemd met PS. Het onderzoek OV-concessies Utrecht richtte zich op de sturingsmogelijkheden van de provincie op vervoerders. Voor Flevoland is een vooronderzoek gedaan naar de besluitvorming inzake de intrekking van de OV-concessie IJssel-Vecht. Beide onderzoeken zijn uitgevoerd door een (verschillend) extern bureau. Bij het onderzoek voor Utrecht zijn relevante wet- en regelgeving, beleidsdocumenten en een eerdere evaluatie van de OV-concessies geraadpleegd. Deze documentstudie is aangevuld met interviews met de ambtelijke organisatie van de provincie, een aantal andere concessieverlenende overheden, vervoerbedrijven en de ROCOV en er is een beknopte enquête gehouden onder de Statenleden. Bij het vooronderzoek voor Flevoland zijn alle stukken omtrent de intrekking van de OV-concessie IJssel-Vecht onderzocht alsook verschillende communicatie tussen de drie betrokken provincies en daar waar nodig ook de stukken aangaande de verlening van de concessie. Op veel van de onderzochte stukken rust geheimhouding. Deze geheimhouding was geen belemmering voor het onderzoek en de inhoud van de Rekenkamerbrief.

Wat hebben wij hiermee bereikt?

Met het onderzoek voor Utrecht hebben we PS inzicht gegeven in de sturingsmogelijkheden in de OV-concessies van de provincie Utrecht, met aandacht voor de verantwoordelijkheden die GS en PS daarbij hebben. De conclusie van het onderzoek luidt dat de doelen van de huidige U-OV concessie en Syntus Utrecht concessie grotendeels worden gemonitord en grotendeels zijn gerealiseerd. Zowel GS als PS hebben gedurende de concessiecyclus verschillende sturingsmogelijkheden toegepast in beide concessies. De huidige wijze van sturing heeft bijgedragen aan de realisatie van de doelen, hoewel dit niet voor alle sturingsinstrumenten afzonderlijk aan te tonen is. In de huidige wijze van sturing zijn sterktes maar ook enkele zwaktes te onderscheiden. Zo is bijvoorbeeld aanbevolen om, met name op het gebied van rituitval of punctualiteit, duidelijke normen te definiëren, zodat voor zowel vervoerder als provincie duidelijk is wat de inhoud van de afspraken is. Een andere aanbeveling is om van tevoren afspraken te maken over de wijze waarop PS betrokken worden bij de vormgeving én uitvoering van de nieuwe concessie(s). Het rapport is op 13 oktober 2021 gepubliceerd en inhoudelijk behandeld in de commissie M&M op 1 december 2021 en op 15 december als hamerstuk in PS geweest. GS en PS hebben de aanbevelingen overgenomen.

Met het vooronderzoek voor Flevoland hebben we PS inzicht gegeven in het proces van de provincie Flevoland inzake de intrekking van de OV-concessie IJssel-Vecht. In het vooronderzoek zijn geen aanwijzingen naar voren gekomen dat de besluitvorming inzake de intrekking van de concessie onzorgvuldig was en/of de intrekking ondoelmatig, ondoeltreffend en/of onrechtmatig is geweest. De drie betrokken provincies (naast Flevoland ook Gelderland en Overijssel) waren unaniem van mening dat de integriteitskwestie hierin het zwaarst woog. Gedurende de procesreconstructie werd duidelijk dat integriteit het dominante uitgangspunt was. Kort gezegd was de lijn: "een beetje integer bestaat niet". De intrekking van de concessie heeft geleid tot vervolprocessen, zoals de verlenging van de huidige concessie Lelystad, het verlenen van een noodconcessie voor delen van de provincies Gelderland en Overijssel, en de schadeafwikkeling van de intrekking. Naar deze vervolprocessen, die plaatsvonden na het intrekkingbesluit, heeft de Randstedelijke Rekenkamer (nog) geen onderzoek gedaan. De Rekenkamerbrief is op 30 november 2021 gepubliceerd en behandeld in de beeldvormende sessie van de commissie EMS op 19 januari 2022 en de oordeelsvormende sessie op 2 februari 2022. GS herkennen de aanbevelingen en hebben aangegeven ermee aan de slag te gaan. Op verzoek van PS hebben GS toegezegd PS op de hoogte te brengen wanneer GS verwachten de resultaten naar aanleiding van het uitvoeren van de aanbevelingen te behalen.

b. Bodemdaling

Wat was de aanleiding?

Bodemdaling is een fenomeen dat zich al eeuwen voordoet in Nederland en dat onlosmakelijk verbonden is met het Nederlandse landschap. De belangrijkste oorzaken van bodemdaling zijn inpoldering, winning van olie, gas, zout of grondwater, het verlagen van de ondiepe grondwaterstand en de realisatie van grote infrastructurele werken. Menselijk handelen zorgt voor een bodemdaling tot maximaal 2,5 cm per jaar. Daarnaast is er sprake van natuurlijke bodembeweging, maar deze bedraagt circa 3 cm per eeuw, waarmee deze beperkt is in verhouding tot de door mensen veroorzaakte bodemdaling.

De Randstedelijke Rekenkamer wil inzicht krijgen in de doeltreffendheid van eerder ingezette instrumenten, middelen en maatregelen op het gebied van bodemdaling in het landelijk (veenweide)gebied in Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Het gaat daarbij ook om inzicht in de totstandkoming van het beleid daarover (waaronder de Regionale Veenweidestrategieën), in de verschillen tussen eerder beleid (en uitvoering) en het huidige beleid, in eventuele verschillen tussen genoemde provincies en (mogelijk daaruit volgende) leerpunten.

Wat hebben wij gedaan?

Vanwege beperkte interne capaciteit is besloten het onderzoek Bodemdaling onder verantwoordelijkheid van de Rekenkamer geheel door een extern bureau te laten uitvoeren. Ten behoeve van de selectie van de bureaus heeft de Rekenkamer een beknopte notitie opgesteld met de mogelijke invalshoeken van het onderzoek. Eind november is opdracht verleend en begin februari 2022 is de onderzoeksopzet gepubliceerd, waarin de

onderzoeksvragen een aanpak zijn beschreven. De hoofdvraag luidt: “Hoe doeltreffend is het beleid op het gebied van bodemdaling in de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland en in hoeverre kan dit worden verbeterd?”

c. Fietsbeleid

Wat was de aanleiding?

Naar schatting zijn er 22,3 miljoen fietsen in Nederland, dit komt neer op ongeveer 1,3 fiets per inwoner. Nederland zou hiermee het enige land ter wereld zijn dat meer fietsen heeft dan inwoners. Fietsen is een vast onderdeel van het dagelijks leven. De fiets wordt gebruikt als transportmiddel om naar het werk te gaan en om boodschappen te doen. Tevens wordt er veel recreatief gefietst en wordt fietsen als sport beoefend. De afgelopen jaren is de belangstelling voor de fiets toegenomen. Dit heeft vooral te maken met de opkomst van de elektrische fiets. Overheden en andere partijen zien kansen om meer mensen (vaker) aan het fietsen te krijgen. Als er gefietst wordt en de auto vaker wordt ingewisseld voor de fiets heeft dit positieve effecten op onder andere het milieu (minder CO₂-uitstoot), mobiliteit (minder files) en de gezondheid (meer bewegen). Tot 2040 wordt een grote groei van het fietsgebruik verwacht, met name in stedelijke gebieden waar het fietsgebruik al hoog is. Ook op de middellange afstanden (10-25 km) is sprake van een toename van het aandeel fietsgebruik. Mede door de groei van het gebruik van de elektrische fiets is de afstand die te overbruggen is met de fiets steeds groter geworden.

In de gesprekken die de Rekenkamer in 2019 voerde met verschillende fracties is het onderwerp fiets naar voren gebracht. Zo is gevraagd naar het verloop van de aanleg van snelfietsroutes en de kosten die hiermee gepaard gaan. Ook zijn er vragen gesteld over de onderbouwing van het fietsbeleid en of het fietsbeleid daadwerkelijk het mobiliteitsgedrag beïnvloedt. De Rekenkamer heeft het fietsbeleid van de provincies vervolgens verder verkend. Eind 2019 is door de Programmaraad gesproken over deze verkenning en is de Rekenkamer geadviseerd om onderzoek uit te voeren naar het provinciale fietsbeleid. In 2020 en de eerste helft van 2021 gingen andere onderzoeken voor vanwege het actuele belang van de betreffende onderwerpen. Het onderwerp fietsbeleid is minder tijdsgebonden en de start van het onderzoek is daarom verschoven naar eind 2021.

Wat hebben wij gedaan?

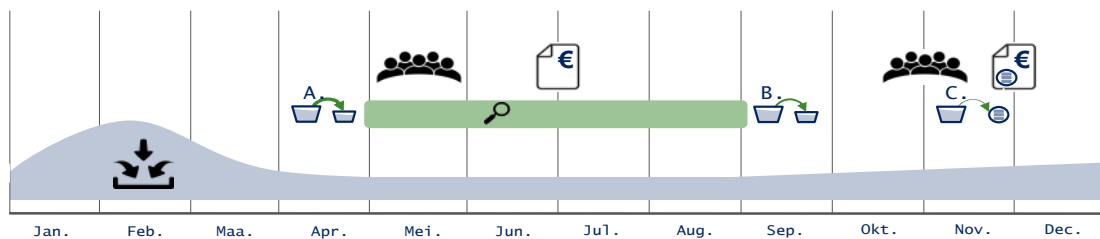
Ook dit onderzoek wordt onder verantwoordelijkheid van de Rekenkamer geheel door een extern bureau uitgevoerd. De Rekenkamer heeft zelf de concept onderzoeksopzet gemaakt met als hoofdvraag: “Op welke wijze hebben de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland hun fietsbeleid vormgegeven en in hoeverre sluit de uitvoering van de snelfietsroutes aan op het behalen van de doelen?”

Aan de hand van deze concept onderzoeksopzet is een aantal bureaus gevraagd om offerte uit te brengen. De selectie heeft half februari 2022 plaats gevonden.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor de onderzoeken OV-concessies, Bodemdaling en Fietsbeleid en nog nader te bepalen onderzoek waren gezamenlijk geraamd op circa € 960.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De gerealiseerde kosten voor de onderzoeken OV-concessies, Bodemdaling en Fietsbeleid zijn € 482.000. De lagere kosten worden veroorzaakt doordat het onderzoek Bodemdaling en Fietsbeleid eind 2021 net was gestart resp. nog moest starten. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten € 392.000

VI. Onderzoeksprogrammering

Wat was de aanleiding?

De medewerkers van de Rekenkamer besteden een beperkt deel van hun tijd aan het volgen van beleidsontwikkelingen en oriëntatie op nieuwe onderzoeksonderwerpen. Hiervoor houden zij bijvoorbeeld actuele berichten bij uit de provincies en volgen zij vergaderingen van PS en Statencommissies. Daarnaast kan een verzoek van de afzonderlijke provincies of derden ertoe leiden dat wij ons nader in een onderwerp verdiepen.

Wat hebben wij gedaan?

De medewerkers van de Rekenkamer zijn toebedeeld aan provincieteams. Het uitvoeren van verkenningen is een continue activiteit van deze teams. Voor de verkenning van onderzoeksonderwerpen monitoren en bestuderen zij documenten, waaronder persberichten, nieuwsbrieven, rapporten, begrotingen en jaarstukken. Ook spreken zij zo nodig betrokken ambtenaren, maar ze voeren vooral ook informerende gesprekken met Statenleden. In 2021 is een aantal verkenningen uitgevoerd t.b.v. het onderzoeksprogramma 2022. Hierover heeft de Programmaraad in september geadviseerd.

Wat hebben wij hiermee bereikt?

In 2021 zijn zeven Verkenningen voorgelegd aan de Programmaraad, waaruit zij twee onderzoeksonderwerpen hebben geprioriteerd.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor de onderzoeksprogrammering waren geraamd op circa € 130.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. Er zijn voor de onderzoeksprogrammering minder uren besteed dan geraamd. De gerealiseerde kosten zijn € 104.900. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten € 85.400.

3. Paragrafen

Het jaarverslag dient volgens het BBV te bestaan uit een aantal paragrafen waarin de verantwoording is vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten. Voor de Randstedelijke Rekenkamer zijn alleen de paragrafen Weerstandsvermogen (zie 3.1), Financiering (zie 3.2) en Bedrijfsvoering (zie 3.3) van toepassing.

3.1 Weerstandsvermogen

De directe risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie van de Rekenkamer, zijn minimaal van omvang. De Rekenkamer heeft vooral te maken met reguliere kosten die vooraf goed te ramen zijn, zoals personeelskosten, huisvesting, ICT en kantoorartikelen. Onverwachte kosten van substantiële omvang waarvoor geen dekking is, hebben zich niet voorgedaan.

De weerstandscapaciteit van de Rekenkamer bestaat uit het resterende deel van de begroting inclusief de reserves onderzoek en spaarverlof van in totaal € 368.000 waarvoor nog geen verplichtingen zijn aangegaan. Deze capaciteit is voldoende groot om de risico's van materiële betekenis af te dekken.

In totaal hebben wij zeven risico's geïdentificeerd waarvoor beheersmaatregelen zijn getroffen. De risico's van het eigen risicodragerschap, het persoonlijk ontwikkelbudget (POB) en de evaluatie van de Rekenkamer zijn afgedekt door middel van een voorziening. De risico's van extra onderzoek, de extra kosten van de plaatsvervangend bestuurder, het restant van de kosten voor bestuurlijke vernieuwing en de kosten van vervanging vanwege het sparen van vakantiedagen, zijn afgedekt door middel van een reserve. Zie voor een nadere toelichting de toelichting op de reserves en voorzieningen bij de balans.

3.2 Financiering

De Randstedelijke Rekenkamer wordt gefinancierd door de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Het programmaresultaat is te gebruiken om de reserves aan te vullen tot 25% van de totale bijdrage van de vier deelnemende provincies. Het resterende deel wordt naar rato van de bijdragen teruggestort naar de vier provincies. De nieuw ingestelde bestemmingsreserve Risicodragerschap vier PS-en inzake bestuurder/directeur telt niet mee voor wat betreft het maximum van 25% van de bijdrage van de provincies. Dit betreft namelijk een bestemmingsreserve van de vier deelnemende provincies en die is ondergebracht in de begroting van de Randstedelijke Rekenkamer, maar waar de Rekenkamer geen eigenaar van is.

De Rekenkamer heeft een rekening courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Conform het Treasurystatuut kunnen tijdelijke overschotten aan liquide middelen op een Bedrijfsbonusrekening bij de Rabobank worden geplaatst. In 2021 zijn geen middelen uitgezet. Op basis van de toen geldende rentetarieven kon een rentevoordeel van meer dan € 4.000 niet behaald worden, wat een voorwaarde is vanuit het Treasurystatuut van de Randstedelijke Rekenkamer.

3.3 Bedrijfsvoering

3.3.1 Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim

Het ziekteverzuim heeft de aandacht; waar nodig wordt verzuim besproken met de betrokkene. In 2021 bedroeg

het kortdurend ziekteverzuimpercentage 1%. Dit is ruimschoots in lijn met het streven om het ziekteverzuim onder de 5% te houden. Het totale ziekteverzuimpercentage bedroeg ca. 2,5% in 2021.

De Randstedelijke Rekenkamer beschikt over twee gediplomeerde Bedrijfs hulpverleners, die in geval van ongevallen of calamiteiten in staat zijn eerste hulp te verlenen. Vanwege de COVID-19 maatregelen hebben beide bedrijfs hulpverleners in 2021 geen herhalingsopleiding kunnen volgen.

3.3.2 Personeelsbeleid

Alle medewerkers van de Randstedelijke Rekenkamer zijn in dienst van de provincie Flevoland. Alhoewel de bestuurder/directeur bevoegd is tot het voeren van een eigen personeelsbeleid, wordt zoveel mogelijk aangesloten bij het personeelsbeleid van de provincie Flevoland. Met regelmaat worden P&O-aangelegenheden met de afdeling Managementondersteuning van de provincie afgestemd.

Als gevolg van de COVID-19-maatregelen zijn in 2020 geen congressen/seminars bezocht. Wel zijn in het kader van bijscholing en persoonlijke effectiviteit cursussen en trainingen gevolgd. In 2021 hebben meerdere medewerkers gebruik gemaakt van hun Persoonlijk Opleidingsbudget (POB). Daarnaast hebben medewerkers, voor zover dat mogelijk was, deelgenomen aan intervisiebijeenkomsten met collega's van andere rekenkamers.

In 2021 is driemaal een personeelsvergadering georganiseerd, waarvan één vanwege COVID-19 was doorgeschoven van 2020. In deze bijeenkomsten heeft de bestuurder/directeur de medewerkers geïnformeerd over belangrijke ontwikkelingen binnen de Rekenkamer en zijn zaken toegelicht en voorgelegd die gevolgen kunnen hebben voor de medewerkers.

Ingevolge artikel 8 van de Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer heeft de plaatsvervangend bestuurder een gesprek gehad met de bestuurder/directeur over diens functioneren als directeur.

3.3.3 Automatisering en informatisering

Het ICT systeem van de Randstedelijke Rekenkamer biedt de mogelijkheid om locatie ongebonden te kunnen werken. In 2021 zijn er een aantal veranderingen doorgevoerd om de ICT omgeving beter te beveiligen en het werken op afstand te vergemakkelijken. Vanwege het gebruik van andere servers heeft er datamigratie plaatsgevonden, waarbij tegelijkertijd een opschoning en herschikking van de documentenmappen heeft plaatsgevonden. De vernieuwing van de ICT-infrastructuur vroeg meer tijd dan voorzien. In 2021 zijn er ook zijn verouderde desktops vervangen door laptops.

3.3.4 Communicatie

Vanwege COVID-19 was het voor vertegenwoordigers van de Rekenkamer nauwelijks mogelijk om aanwezig te zijn bij PS- en commissievergaderingen. Wel is enkele keren deelgenomen aan een online vergadering om aan Statenleden een presentatie te geven over de resultaten van onderzoek en technische vragen te beantwoorden.

De Rekenkamer heeft regelmatig overleg gevoerd met andere rekenkamers. In het kader van de Kring van Provinciale Rekenkamers werd tijdens online bijeenkomsten onder meer gesproken over bedrijfsvoering, beleid, onderzoeksprogrammering en concrete onderzoeken. Daar waar relevant wisselden de rekenkamers informatie uit over de oriëntatie op een onderzoeksonderwerp, het opzetten van een beoordelingskader, de onderzoeksopzet en de bevindingen. De bestuurder/directeur had enkele malen overleg met de directeurs van de Rekenkamers van Amsterdam en Rotterdam. Vanwege COVID-19 zijn de overleggen van de lokale rekenkamers in de regio Kennemerland en aanvankelijk ook in de provincie Flevoland niet door gegaan. In Flevoland is eind

2021 het overleg weer opgestart en heeft de Rekenkamer Dronten het initiatief genomen voor een mogelijk gezamenlijk onderzoek naar de Omgevingswet.

3.3.5 *Organisatie*

De organisatie van de Rekenkamer bestaat uit een totale formatie van één bestuurder/directeur, één plaatsvervangend bestuurder (0,1 fte), één adjunct-directeur/senior projectleider, twee projectleiders, zes onderzoekers, een deeltijd office-manager en een deeltijd managementassistente. Daarnaast heeft de Rekenkamer ruimte voor maximaal 2 stageplaatsen. De formatie en bezetting ultimo 2021 zijn als volgt:

Formatie	Fte	Bezetting ultimo 2021	Fte
Bestuurder/directeur	1,1	Bestuurder/directeur	1,2
Ondersteuning	1,2	Ondersteuning	1,3
Projectleider	3,0	Projectleider	3,3
Onderzoeker	6,0	Onderzoeker	5,0
Totaal	11,3	Totaal	10,8

In het kader van het Kwaliteitshandvest Rekenkamers heeft in het voorjaar van 2021 een visitatiecommissie de Randstedelijke Rekenkamer onder de loep genomen. Hiervoor zijn interviews gehouden met leden van de Programmaraad, contactpersonen bij de griffie en bij de ambtelijke organisatie van de vier provincies, het bestuur en het team van de Randstedelijke Rekenkamer. Ook zijn documenten onderzocht, waaronder de aan de visitatie voorafgaande zelfevaluatie en zijn enkele recente rekenkameronderzoeken doorgelicht.

In het Kwaliteitshandvest is bepaald dat het visitatierapport een intern karakter heeft. Desalniettemin is het onderdeel m.b.t. het bestuursmodel van de Rekenkamer ter beschikking gesteld aan I&O-Research, die in het najaar van 2021 in opdracht van de subcommissie van de Programmaraad onderzoek deed naar de voor- en nadelen van het huidige bestuursmodel versus het collegemodel. Op basis van de resultaten van dit onderzoek heeft de subcommissie geadviseerd het huidige model te handhaven. Besluitvorming hierover vindt plaats in het voorjaar van 2022.

3.3.6 *Interne beheersing*

De financiële administratie wordt bijgehouden door het secretariaat van de Randstedelijke Rekenkamer. Conform de Financiële beleids- en beheersverordening en de Controleverordening heeft de Randstedelijke Rekenkamer een Intern Controleplan. Met behulp van checklisten is in september 2021 en februari 2022 de betrouwbaarheid van de financiële informatieverzorging en de naleving van relevante wet- en regelgeving getoetst. Via kwartaalrapportages houdt de bestuurder/directeur van de Rekenkamer zicht op de uitputting van de begroting, de voortgang van de onderzoeken en de omvang van de liquide middelen. Tijdelijke overtollige middelen kunnen conform de Financiële beleids- en beheersverordening en het Treasurystatuut op een spaarrekening worden gezet indien de verwachte meeropbrengst hoger is dan het in het statuut opgenomen drempelbedrag. Zoals gemeld in paragraaf 3.2 Financiering was de verwachting voor 2021 dat het drempelbedrag van € 4.000 niet behaald zou kunnen worden, en zijn daarom geen middelen uitgezet.

3.3.7 *Huisvesting en facilitaire dienstverlening*

Voor het uitvoeren van het onderzoeksprogramma bezoeken de medewerkers zo mogelijk frequent de provincies. De Randstedelijke Rekenkamer is daarom gevestigd nabij station Sloterdijk in Amsterdam. Vanuit dit kantoorpand is er via het openbaar vervoer een goede aansluiting met de vier provinciehuizen in Den Haag, Haarlem, Lelystad en Utrecht. De kantoorruimte is gehuurd en maakt onderdeel uit van een bedrijfsverzamelgebouw. De facilitaire dienstverlening zoals bewaking, schoonmaak en receptie, maakt onderdeel uit van het huurcontract. De huurovereenkomst is halverwege 2020 verlengd voor de periode van vijf jaar.

II. Jaarrekening

1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Schattingen: Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de bestuurder/directeur van Randstedelijke Rekenkamer zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Materiële vaste activa: De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschafwaarde of vervaardigingswaarde en verminderd met de afschrijvingen bepaald op basis van de geschatte economische levensduur. De afschrijvingen bedroegen in 2016 een vast percentage van de aanschafwaarde en er werd geen rekening gehouden met afschrijving naar tijdsgelang gedurende het jaar. Met ingang van 2017 wordt naar tijdsgelang afgeschreven op investeringen in het boekjaar. Kantoorinrichting, kantoormeubilair, kantoorapparatuur en de telefooninstallatie worden afgeschreven in 5 jaar. Automatiseringsapparatuur, waaronder PC's en servers, wordt afgeschreven in 3 jaar. De afschrijvingstermijn voor softwarelicenties komt overeen met de looptijd van de licentie, gerekend in jaren. De afschrijvingen zijn verantwoord onder de lasten inzake huisvesting en informatievoorziening.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar (liquide middelen): De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde zo nodig onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid.

Overlopende activa en netto vlottende schulden: Alle overige posten in de balans worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen: Het eigen vermogen bestaat uit de bestemmingsreserves. Dotaties aan de bestemmingsreserves vinden plaats conform de Financiële beleids- en beheersverordening art. 7.

Voorzieningen: Een voorziening wordt gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Resultaatbepaling: Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten (bijdragen van de provincies en rentebaten) en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. Resultaten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen, die op het moment dat de jaarrekening werd samengesteld voorzienbaar waren, zijn ten laste van het resultaat gebracht.

2. Programmarekening

	Rekening 2021	Begroting 2021	Rekening 2020
Baten			
Bijdragen provincies	1.651.100	1.651.100	1.649.100
Extra bijdrage provincie Utrecht	70.728	-	-
Onttrekking voorziening POB	-	7.000	218
Onttrekking voorziening eigen risicodragerschap	-	-	19.000
Som der baten	1.721.828	1.658.100	1.668.318
Lasten			
Personeel	1.216.511	1.370.500	1.291.858
- w.v. management en ondersteuning (overhead) 16,4%	199.800	181.200	170.600
- w.v. opleidingen (overhead) 1,3%	15.300	25.000	12.700
Inhuur	253.662	180.000	87.241
- w.v. Project inhuur	214.632	135.000	48.887
- w.v. Inhuur diensten van derden	39.020	45.000	38.354
Huisvesting en servicekosten (overhead)	120.796	122.000	122.131
Informatievoorziening (overhead)	50.703	39.000	31.199
Bestuurlijke vernieuwing	32.147	50.000	-
Toevoeging voorziening POB	2.580	-	-
Toevoeging voorziening Evaluatie	8.300	8.300	8.300
Rentelasten	2.410	-	-
	1.687.109	1.769.800	1.540.729
Resultaat voor bestemming	34.719	-/-111.700	127.589
Onttrekking bestemmingsreserve plv bestuurder	12.937	13.800	13.505
Onttrekking bestemmingsreserve onderzoek	-	47.900	-
Toevoeging bestemmingsreserve spaarverlof	-/-10.000	-	-/-5.000
Toevoeging bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing	-	-	-/-85.000
Onttrekking bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing	97.856	50.000	-
Toevoeging bestemmingsreserve Risicodragerschap vier PS-en inzake bestuurder/directeur	-/-135.512	-	-
Resultaat na bestemming (verrekend met de provincies)	-	-	51.094

Toelichting op de baten

Bijdragen van de provincies

De in de begroting opgenomen bijdragen voor de provincie zijn niet gewijzigd.

Extra bijdrage provincie Utrecht

Bij de uitvoering van het verzoekonderzoek (IV) naar de Vernieuwde Regionale Tramlijn (VRT) is de Rekenkamer ondersteund door Horvat & Partners. Gezien het onderwerp was deze technische inhuur nodig. Bij de start van het onderzoek is met de provincie Utrecht afgesproken dat de kosten voor de inhuur voor rekening van de provincie zijn.

Toelichting op de lasten

Personeel

De gerealiseerde lasten zijn lager dan de raming in de begroting. In 2021 waren diverse personele ontwikkelingen, die nog niet bekend waren ten tijde van het opstellen van de begrotingswijziging 2021. Vanwege vacatureruimte is extra ingehuurd en in de loop van 2021 een nieuwe onderzoeker gestart.

Openbaarmaking inkomens topfunctionarissen: eind 2015 heeft de Rekenkamer een brief ontvangen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dat wij geen gegevens meer hoeven te verstrekken in het kader van de Wet normering topinkomens. Wij vallen niet onder deze wet, omdat wij geen eigen rechtspersoonlijkheid hebben.

Project Inhuur

Het bedrag voor project inhuur is hoger dan de raming in de begroting. Een groot deel hiervan betreft de kosten voor de technische inhuur voor het verzoekonderzoek IV Vernieuwde Regionale Tramlijn, die worden doorbelast aan de provincie Utrecht. Ook is er extra ingehuurd vanwege tijdelijke vacatureruimte.

Inhuur diensten van derden

De kosten voor inhuur diensten van derden vallen goedkoper uit, omdat minder gebruik is gemaakt van de dienstverlening van de Functionaris Gegevensbescherming en extern HR-advies.

Huisvesting en servicekosten

De kosten voor de huisvesting en de servicekosten zijn nagenoeg gelijk aan de raming in de begroting.

Informatievoorziening

De gerealiseerde lasten voor de informatievoorziening zijn hoger dan de raming in de begroting. In 2021 zijn er een aantal veranderingen doorgevoerd om de ICT omgeving beter te beveiligen en het werken op afstand te vergemakkelijken.

Bestuurlijke vernieuwing

In 2015 is door Berenschot een analyse gemaakt van de voor- en nadelen tussen de bestuursmodellen (lid/directeursmodel versus collegemodel). De aspecten financiën, continuïteit en risico's zijn in deze analyse wat onderbelicht gebleven. In aanloop naar het herbenoemingsproces van de bestuurder/directeur bestond vooral bij PS van Noord-Holland de behoefte om meer inzicht te krijgen in de financiële consequenties tussen de twee modellen. Daarom is in 2020 door de vier Randstadprovincies afgesproken om in 2021 een onderzoek te laten uitvoeren naar het bestuursmodel, zodat over de voor- en nadelen van beide modellen meer helderheid ontstaat. Het onderzoek is uitgevoerd door I&O-Research. De subcommissie van de Programmaraad ten behoeve van bestuurlijke zaken (bestaande uit leden van de vier PS-en) heeft het onderzoek begeleid. Op basis van de resultaten van dit onderzoek heeft de subcommissie geadviseerd het huidige model te handhaven. Besluitvorming hierover vindt plaats in het voorjaar van 2022.

Toevoeging voorziening POB

In 2021 is minder gebruik gemaakt van het Persoonlijk Ontwikkelbudget (POB) dan geraamd in de begroting. In het kader van de CAO hebben alle medewerkers per 1 januari 2018 de beschikking over een POB van € 5.000 voor een periode van vijf jaar. Dit bedrag mag ineens, maar ook verspreid over vijf jaar worden uitgeput. Voor de Rekenkamer kan dit oplopen tot maximaal € 65.000. In 2017 is € 25.000 gestort in de voorziening en in de jaren 2018-2022 zal jaarlijks een bedrag van € 8.000 worden gestort. Dit bedrag wordt de komende vijf jaar gecompenseerd in de personele middelen, post opleiding. De werkelijke uitgaven ter zake POB zullen gedurende de periode 2018-2022 ten laste van de voorziening worden verantwoord. Een eventueel resterend saldo zal in 2022 ten gunste van het resultaat vrijvallen (mits de regeling niet verlengd wordt). In 2021 is door meerdere medewerkers aanspraak gemaakt op het POB voor een bedrag van circa € 5.420. Vanwege de storting van € 8.000 is per saldo € 2.580 toegevoegd aan de voorziening.

Toevoeging aan de voorziening Evaluatie

De Gemeenschappelijke Regeling bepaalt dat de Rekenkamer eens per zes jaar wordt geëvalueerd. De laatste evaluatie is in 2018 uitgevoerd, zodat de eerstvolgende evaluatie in 2024 zal moeten plaatsvinden. Jaarlijks wordt ten behoeve hiervan een bedrag van € 8.300 gestort.

Rentelasten

In 2021 heeft de Rekenkamer voor het eerst te maken gehad met rentelasten. Vanaf 1 juli 2021 heeft de BNG negatieve creditrente in rekening gebracht over rekening-courant tegoeden vanaf € 500.000. De rentelasten over het tweede halfjaar van 2021 zijn € 2.410.

Toelichting programmaresultaat

Het programmaresultaat voor bestemming voor alleen het onderzoek, dus zonder de onttrekkingen en toevoegingen aan de voorzieningen alsook de kosten voor de bestuurlijke vernieuwing uit de voorziening, is € 77.746. Het programmaresultaat inclusief alle overige kosten en baten voor bestemming is € 34.719. Uit de bestemmingsreserve voor de plaatsvervangend bestuurder is circa € 12.900 onttrokken ter dekking van de extra 0,1 fte waartoe PS in 2016 hebben besloten. Uit de bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing is € 97.856 onttrokken. Dit bedrag is deels besteed aan de kosten voor het onderzoek van I&O-Research naar het bestuursmodel en deels aan de storting in een nieuwe bestemmingsreserve *Risicodragerschap vier PS-en inzake bestuurder/directeur* (voortlopend op begrotingswijziging 2023, zie toelichting hiervoor). In de bestemmingsreserve spaarverlof is € 10.000 gestort. Het saldo van de opgebouwde verlofuren is vanwege COVID-19 hoger. De Rekenkamer heeft besloten de reserve niet volledig aan te vullen tot de waarde van de

stand van het verlofsaldo per 31 december 2021. De verwachting is dat de komende jaren het opgebouwde verlof geleidelijk zal afnemen en inhuur voor vervanging als gevolg van dit deel van het verlof niet nodig zal zijn.

Netto bijdrage van de provincies

In de hiernavolgende tabel zijn de bruto bijdragen, de terug te vorderen BTW via het BTW compensatiefonds en de netto bijdragen van de vier provincies over 2021 opgenomen.

	Bruto bijdrage	Terug te vorderen via BTW- compensatie	Netto bijdrage
Provincie Flevoland	296.785	49.487	247.298
Provincie Noord-Holland	444.330	74.090	370.240
Provincie Utrecht	404.923	67.519	337.404
Provincie Zuid-Holland	505.062	84.216	420.846
Totaal	1.651.100	275.312	1.375.788

3. Balans

BALANS					
Activa	31-12-21	31-12-20	Passiva	31-12-21	31-12-20
Vaste activa			Vaste passiva		
1. Materiële vaste activa	13.705	4.265	5. Reserves		
			- Bestemmingsreserve Onderzoek	318.000	318.000
			- Bestemmingsreserve plv. bestuurder	22.050	34.987
			- Bestemmingsreserve Spaarverlof	50.000	40.000
			- Bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing	2.144	100.000
			- Risicodragerschap vier PS-en inzake bestuurder/directeur	135.512	-
			6. Voorzieningen		
			- POB	35.879	33.299
			- Evaluatie	33.360	25.060
			- Eigen risicodragerschap	31.000	31.000
Vlottende activa			Vlottende passiva		
2. Overige vorderingen	320	-	7. Netto-vlottende schulden		
Vorderingen op openbare lichamen	70.728	-	- Crediteuren	33.630	32.038
			- Schulden aan openbare lichamen	370.782	370.671
			- Nog te ontvangen Facturen	15.000	14.250
			- Te verrekenen met Provincies	-	51.094
			Subtotaal	419.412	468.054
3. Uitzettingen met een rente- typische looptijd korter dan een jaar (liquide middelen)	932.702	1.031.919			
4. Overlopende activa	29.902	14.216			
	1.047.357	1.050.400		1.047.357	1.050.400
			9. Niet uit de balans blijvende verplichtingen	420.811	534.178

Toelichting op de balans

Materiële vaste activa

	Waarde per 31-12-20	Investing	Afschrijving	Waarde 31-12-21
ICT	1.150	13.631	3.342	11.395
Inventaris	3.160	0	849	2.311
Totaal	4.265	13.631	4.191	13.705

De waarde van de materiële vaste activa is in 2021 met circa € 9.400 toegenomen, doordat er meer is geïnvesteerd dan er is afgeschreven. De grootste investering betrof de nieuwe ICT-omgeving.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

Op 31 december 2021 bedroeg het banksaldo € 932.702. Begin 2022 zijn de schulden aan de crediteuren en openbare lichamen betaald van € 404.412.

Reserves

Bestemmingsreserve onderzoek				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2018	215.000	0	60.000	275.000
2019	275.000	0	43.000	318.000
2020	318.000	0	0	318.000
2021	318.000	0	0	318.000

De opgebouwde reserve is in 2021 niet aangesproken. De reserve is bedoeld voor het terstond kunnen uitvoeren van eenmalig extra onderzoek, als de actualiteit daar aanleiding voor geeft. Daarnaast kunnen met de reserve onverwachte extra uitgaven voor geprogrammeerd onderzoek opgevangen worden.

Bestemmingsreserve plaatsvervangend bestuurder				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2018	74.000	13.000	0	62.000
2019	62.000	13.000	0	48.000
2020	48.000	14.000	0	35.000
2021	35.000	13.000	0	22.000

* Afronding van de bedragen vindt plaats op duizendtallen, waardoor de som in de tabel soms afwijkt.

PS van de vier provincies hebben eind 2016 / begin 2017 besloten om een nieuwe plaatsvervangend bestuurder aan te stellen voor 0,2 fte. Bij de reorganisatie in 2015 is rekening gehouden met 0,1 fte. Vanuit het programmaresultaat is daarom bij de jaarrekening 2016 voor de extra 0,1 fte € 80.000 gestort in een bestemmingsreserve voor de plaatsvervangend bestuurder. In 2021 is € 12.937 onttrokken voor de dekking van 50% van de kosten.

Bestemmingsreserve spaarverlof

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2018	32.000	0	13.000	45.000
2019	45.000	10.0000	0	35.000
2020	35.000	0	5.000	40.000
2021	40.000	0	10.000	50.000

In het kader van de CAO hebben medewerkers de mogelijkheid om hun al dan niet bijgekochte verlof tot een bepaald, maar aanzienlijk plafond, te sparen. Er is een reserve gevormd voor het geval (langdurig) doorbetaald verlof wordt opgenomen en hiervoor vervanging ingehuurd moet worden. In de bestemmingsreserve spaarverlof is € 10.000 gestort. Zoals bij de toelichting op het programmaresultaat is aangegeven, is het saldo van de opgebouwde verlofuren vanwege COVID-19 hoger. De Rekenkamer heeft besloten de reserve niet volledig aan te vullen tot de waarde van de stand van het verlofsaldo per 31 december 2021. De verwachting is dat de komende jaren het opgebouwde verlof geleidelijk zal afnemen en inhuur voor vervanging als gevolg van dit deel van het verlof niet nodig zal zijn.

Bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2019	0	0	15.000	15.000
2020	15.000	0	85.000	100.000
2021	100.000	98.000	0	2.000

Eind 2019 is een reserve gevormd voor kosten in het kader van bestuurlijke vernieuwing van de Rekenkamer in verband met de afweging van het bestuursmodel (lid/directeursmodel versus collegemodel). In overleg met de subcommissie ten behoeve van bestuurlijke zaken (bestaande uit leden de vier PS-en) is voor de bestuurlijke vernieuwing € 100.000 geraamd. In 2021 is het onderzoek van I&O-Research naar het bestuursmodel hieruit betaald. De BTW over de kosten voor dit onderzoek komen ten laste van boekjaar 2022 als gevolg van de factuurdatum (afgerond € 2.000). Het restant van de bestemmingsreserve is gestort in een nieuwe bestemmingsreserve *Risicodragerschap vier PS-en inzake bestuurder/directeur*, zie de toelichting hieronder.

**Bestemmingsreserve Risicodragerschap vier PS-en
inzake bestuurder/directeur**

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2021	0	0	136.000	136.000

Uit het onderzoek van I&O-Research naar het bestuursmodel kwam het advies naar voren om het huidige bestuursmodel te handhaven. Een ander bestuursmodel levert volgens de onderzoekers geen financieel voordeel op. Wel dient een aanvullende bestemmingsreserve² te worden gevormd voor eventuele kosten na afloop van de benoemingstermijn van de bestuurder/directeur. Een dergelijke bestemmingsreserve zou door de vier PS-en moeten worden ingesteld. De subcommissie ten behoeve van bestuurlijke zaken die het onderzoek heeft begeleid, heeft aangegeven de Rekenkamer te zullen vragen dit en de nog te dekken kosten van de plv. bestuurder (0,1fte) te verwerken in de begroting (bij voorkeur budgettair neutraal). De Rekenkamer is voornemens een integraal voorstel te doen bij de begrotingswijziging 2023 die eind 2022 zal worden opgesteld. De voorbereiding hierop zal worden afgestemd met de subcommissie ten behoeve van bestuurlijke zaken en

² Het rapport van I&O-Research spreekt over een voorziening, maar de accountant heeft aangegeven dat dit een reserve dient te zijn.

indien nodig voor besluitvorming worden voorgelegd bij de vier PS-en. Bij de jaarafsluiting van 2021 is alvast het restant van de bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing en het niet uitgeputte deel van de begroting 2021 gestort in een nieuwe bestemmingsreserve Risicodragerschap vier PS-en inzake bestuurder/directeur.

Voorzieningen

Voorziening POB				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2018	25.000	4.000	8.000	29.000
2019	29.000	3.000	8.000	34.000
2020	34.000	8.000	8.000	33.000
2021	33.000	5.000	8.000	36.000

* Afronding van de bedragen vindt plaats op duizendtallen, waardoor de som in de tabel soms afwijkt.

In het kader van de CAO hebben alle medewerkers per 1 januari 2018 de beschikking over een Persoonlijk Ontwikkelbudget (POB) van € 5.000 voor een periode van vijf jaar. Dit bedrag mag ineens, maar ook verspreid over vijf jaar worden uitgeput. Voor de Rekenkamer kan dit oplopen tot maximaal € 65.000. In 2017 is € 25.000 gestort in de voorziening en in de jaren 2018-2022 wordt jaarlijks een bedrag van € 8.000 gestort. In 2021 is door meerdere medewerkers aanspraak gemaakt op het POB.

Voorziening evaluatie				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2018	50.000	45.000	8.000	13.000
2019	13.000	4.000	8.000	17.000
2020	17.000	0	8.000	25.000
2021	25.000	0	8.000	33.000

De Gemeenschappelijke Regeling bepaalt dat de Rekenkamer eens per zes jaar wordt geëvalueerd. De laatste evaluatie is in 2018 uitgevoerd, zodat de eerstvolgende evaluatie in 2024 zal moeten plaatsvinden. Jaarlijks wordt ten behoeve hiervan een bedrag van € 8.300 gestort.

Voorziening eigen risicodragerschap				
	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2018	49.000	0	8.000	57.000
2019	57.000	7.000	0	50.000
2020	50.000	19.000	0	31.000
2021	31.000	0	0	31.000

De Randstedelijke Rekenkamer is eigen risicodragers, waardoor mogelijke uitkeringslasten bij vertrek van personeel ten laste van de Rekenkamer worden gebracht. De Rekenkamer heeft daarom een voorziening gevormd. De Rekenkamer is ook eigen risicodragers voor ziekteverzuim. Om dit risico af te dekken is eind 2019 besloten om de voorziening hiervoor uit te breiden.

Netto-vlottende schulden

- De openstaande crediteuren van € 33.600 omvat diverse kosten voor project inhuur, inhuur derden en facilitaire zaken.
- De openstaande schulden aan openbare lichamen van € 370.782 betreft de eindafrekening van de provincie Flevoland voor een doorbelasting voor de personeelslasten, de lasten voor de P&O-dienstverlening en de reis-en verblijfkosten.
- De nog te ontvangen factuur betreft de kosten van de accountant voor de controle over 2021.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

De Rekenkamer heeft een huurovereenkomst inzake de kantoorruimte gelegen aan Teleportboulevard 110 te Amsterdam. De huurprijs bedraagt ultimo 2021 circa € 9.500 per maand. Dit bedrag is inclusief energie-, service-, schoonmaak- en beveiligingskosten en de huur van parkeerplaatsen. In 2020 is de huurovereenkomst verlengd voor een periode van vijf jaar. De overeenkomst loopt tot en met 31 juli 2025. Ultimo 2021 is de huurverplichting voor de resterende contractperiode € 421.000

III. Overige gegevens

1. Bestemming van het programmaresultaat

Het programmaresultaat is nihil en wordt dus niet bestemd.

2. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen per 31 december 2021 en van de baten en lasten over 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de Programmarekening over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het financieel verslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het voorwoord en het jaarverslag;
- De overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten conform artikel 217 lid 3 onder d Provinciewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Besluit Begroting en verantwoording en artikel 217 lid 3 onder d Provinciewet.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de gemeenschappelijke regeling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Alphen aan den Rijn, 29 maart 2022

Grant Thornton Accountants en Adviseurs B.V.